

ČASOPIS RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI V PRAZE.

Ročník XIV.

1942

Číslo 4.

Dr. Viktor Palivec:

Dotazníková metoda v rodopise.

Prameny, z nichž čerpá rodopisec pro svou práci, rozdělují se zhruba na dvě velké skupiny. Pro dobu starší, minulou, jsou to archiválie, k nimž počítáme především matriční záznamy, pamětní knihy, úřední akta velkých i menších archivů a knihoven, různé seznamy, adresáře, soupisy, protokoly, místopisy, dějepisné a jiné spisy, rodinné i rodové listiny, průkazy, doklady a jiná písemná svědectví; pro dobu mladší, nedávno minulou i přítomnou, ponejvíce pak ústní podání a údaje žijících příslušníků rodu a rodiny, příbuzných a přátel, kratčeji řečeno — tradice. Cena obou jest naprosto jasná. Protože však přímý a nezprostředkovaný styk s žijícími osobami je namnoze těžko proveditelný, zvláště nemáme-li pohotově otázky a přesně určen směr výslechu, přichází praktickému rodopisci na pomoc novější, pokrokovější a dnešní době lépe vyhovující metoda výzkumu — rodopisný dotazník.

V našich rodopisných příručkách a rukovětích tato dotazníková metoda bývá málo probírána, anebo docela opomíjena. Nelze říci, že právem. Je pravda, dotazník má své určité nedostatky, najmě bývá poukazováno na častou nevěrohodnost zpráv a údajů, falešné stopy a nevěcnost, avšak tyto chyby nejsou o nic větší, než přímé a týmiž chybami trpící ústní podání. Třebaže tedy ústním podáním možno se rodopisci doveděti více, zvláště vychází-li z vlastního popudu, přece dotazník má proti přímému ústnímu vyprávění možnost delší a důkladnější přípravy k správné odpovědi, před konečným použitím přezkoumání oznamených skutečností, a odpovědi takové, které potřebujeme pro svou práci nejen všeobecně, nýbrž i zvláštně. Je tedy vždy dobré, aby rodopisec, dříve než použije s konečnou platností napsaných údajů v dotazníku, v zájmu skutečnosti a pravdivosti odpovědi přezkoumal a srovnal je se svými vlastními zjištěnými výsledky.

Dotazník má kromě toho ještě tu dobrou vlastnost, že jeho použitím získáme cennou úsporu času. Osvědčilo se vymeziti vždy ve vlastním dotazníku nejjazzší lhůtu jeho návratu, aby chom naň zbytečně dlouho nečekali a mnoho oň nedopisovali. Kromě toho výhoda poštovního zasílání mechanicky rozmnожeného dotazníku uznává se zvláště tam, kde příbuzní a známí jsou příliš vzdáleni a osobní spojení činí badateli značné potíže.

Metoda dotazníková je dnes všeobecně známa z jiných oborů. Osvědčuje se zvláště při hromadných vyšetřování k účelům statistickým, při vědeckých bádání i při získávání osobních a životních dat. Je tu všude používána s prospěchem a není důvodů, proč by také v rodopise, který ostatně též pracuje v určitém smyslu s hromadnými prameny a prostředky, nebyla zavedena.¹⁾ Jak nám zkušenosť ukázala, takovýto rodopisný dotazník se osvědčil zvláště při počátcích práce, kdy bylo třeba opatřit si co nejvíce dat ze svého rodového okruhu a potřebné adresy dodaly nám různé schematismy, adresáře, výkazy, telefonní seznamy, popisní úřad a pod.

Forma dotazníku je nejlepší otázková. Na jednotlivé, číslované otázky dotazovaný odpovídá podle pořadí. V odpověďech nejlépe, když je odpovídáno na příslušná čísla, jež se uvedou, a je psáno na zvláštní, čisté listy papíru. Dotazníky, které byly vypracovány tak, že k otázkám bylo možno odpovídat přímo na tentýž list, měly tu chybu, že místa k odpovědím bylo poměrně málo, dotazovaný se nemohl rozepsat, často na úkor otázky, o které mohl pověděti daleko více, než měl vyměřeného místa. Nečitelnost písma a přepisování v předtištěných otázkách bylo pak doprovodným, nežádoucím zjevem. Dotazník, jež dále uvádíme jako vzor a návrh, má tedy spíše sloužiti jako pomůcka odpovídajícímu. Oddíly dotazníku jsou prvky jakéhosi výslechu nebo rozhovoru, jichž můžeme použít v hodně i při osobním, přímém styku.

Aby dotazník využíval potřebě rodopiscově, musí obsahovati všechny nejdůležitější otázky o rodovém vývoji a posloupnosti. Tedy nejen osobní a životní data dotazovaného, nýbrž i údaje o rodičích, prarodičích, pokrevných, příbuzných a pod., s příslušnými možnostmi dalších stop pátrání. Dále jsou tu otázky rázu dějinného, společenského, kulturního, sběratelského a j. Neméně důležitý jsou též otázky zdravotnické, tělovědné, po ustálených zvyklostech. V částech historických a tradičních má odpovídáti na různé události, příhody a zkušenosti z rodového a rodinného života, takže vcelku shrneme-li, nejlépe tu využívejte dotazník r o d o p i s n ý s dotazníkem k r o n i k á ř s k ý m. Jeho údajů pak vhodně použijeme při sepisování rodinné nebo rodové kroniky a řekli bychom, „jednou ranou“ vyhovíme oběma našim přání: získat zprávy rodopisné i kronikářské.

Český rodopis, pokud jest nám známo, neměl doposud vypracován určitý a obecný dotazník, který by odpovídal plně oběma složkám našeho dotazníku, t. j. složce rodopisné i kronikářské. V části rodopisné mohli bychom snad poukázati na starší, celkem zdařilý pokus z roku 1923, v podobě t. zv. dotazníku Pejšova rodu, vydaný u příležitosti I. sjezdu tohoto rodu v Sedlčanech. Pejšovský dotazník, který byl vypracován prof.

¹⁾ Ve statí „O národní rodopisné kartotéku“ (Čas. rod. spol. XI, č. 2, 1939) se přimlouvá Dr. J. Psotníčková, aby matriční práce byla nutně doplnována i studiemi archivními a dotazníkovou akcí zdravotní.

Dr. Brožkem a prof. Dr. Matiegou a vydán Akademií práce²⁾, zkoumal rod však spíše po stráncé lékařské, přírodovědecké a sociální, vyšetřoval zdraví, inteligenci a sociální zdatnost Pejšova rodu a velmi málo přihlížel k poměrům čistě rodopisným, tradičním a kulturním — to, co kronikářství a bádání o rodové minulosti (Familiengeschichtsforschung) zvláště potřebuje. Měl 19 bodů, jejichž zodpovědění přineslo cenné, třebaže s hlediska rodopiscova jednostranné výsledky.³⁾ Připomenouti sluší, že otázky byly důvěrné. Podobných dotazníků, ještě však více a úzce specialisovaných, ponejvíce s hlediska eugenického a sociologického, mělo také na př. Ernestinum, Eugenická společnost, Biotypologická společnost, pedagogické spolky a různé jiné instituce. Mnoho příkladních po této stránce bylo uvedeno také v příslušné literatuře. Typický takový dotazník otiskl na př. prof. Dr. Růžička ve své hlavní knize,⁴⁾ rodopisec Dr. Ign. Horníček uvedl podobný t. zv. zdravotní záznam, upravený a málo změněný podle dotazníku Akademie práce, sociologický dotazník měl Dr. A. Bláha,⁵⁾ mnohé další byly zavedeny v různých hospodářských a průmyslových podnicích (na př. Zlín), avšak všude tu byla, celkem pochopitelně, opomíjena pro nás důležitá stránka rodopisná a kronikářská. Počátek čistě rodopisných dotazníků lze spatřovat i v členských přihláškách našich rodopisných spolků, avšak údajů zde bylo málo a spíše jen běžných generálů, pro rodovou anamnesu málo výrazných. Lepší již pokus byl učiněn s vydáním t. zv. rodových dotazníků (na př. Rodopisnou společností v Praze), zachycujících kromě dat osobních další dvě generace předků a jednu potomků. Dotazník však, jako pomůcka pro systematickou práci rodopisnou, jak měl na mysli Dr. Brožek, doposud vydán nebyl. Kromě náznakového dotazníku Markusova dobrý pokus tu byl učiněn nedávno řed. A. Bekem v schematu, které se zabývalo hlavně třemi základními genealogickými daty i kronikářskými údaji a přihlíželo zvláště k práci, kterou může podniknouti v této věci i mladý rodopisec.

Nejlepší výsledky však vyplynuly od praktických rodopisců, kteří si své rodové dotazníky sestavovali sami podle potřeby a které se ukázaly býti velmi úspěšnými. Upozorňuji tu na př. na zajímavý a obsahově cenný dotazník Petulův⁶⁾ z r. 1941, který přinesl autoru mnoho dobrých výsledků. Má pěkný úvod,

2) Viz: Čas. rod. spol. III, 1931, s. 55.

3) Zpracován byl Dr. Jindř. Valšíkem v práci: „Pejšové, jejich tělesné vlastnosti, chrup a psych. typy.“ Sborn. České akad. práce, č. 78, 1940.

4) Dr. Vlad. Růžička: Biologické základy eugeniky, Praha, F. Borový, 1923, s. 259-62.

5) Soc. problémy III, 1934.

6) JUC. Adolf Petule, tajemník, Praha VIII, 1915.

který nesporně objasňuje i účel a smysl dotazníkové akce pro rod.

Jiný takovýto úspěšný dotazník vydala vlastním nákladem moravsko-ostravská tiskárna „Lidotisk“⁷⁾ pod názvem „Osobní záznam rodopisný a zdravotní“. Je čtyřstránkový na tvrdším papíře s otázkami a místy pro odpovědi v rámečcích. Má 25 bodů v tomto pořadí: 1. Příbuzenská souvislost s rodem rodopiscovým. 2. Jméno rodové. 3. Narození. 4. Křest. 5. Matrika. 6. Náboženství. 7. Národnost. 8. Rodiče. 9. Manželka nebo manžel. 10. Děti. 11. Domovská příslušnost. 12. Bydliště. 13. Školní vzdělání. 14. Remesla. 15. Zaměstnání. 16. Pense, výměnek. 17. Vojenská služba. 18. Tělesný popis a zdravotní záznam. 19. Povaha, sklony, zvláštní záliby, nadání a schopnosti. 20. Členství ve spolcích a organisacích. 21. Poměry majetkové. 22. Poznámky. 23. Možno-li vlastnoruční podpis popisované osoby. 24. Vlastnoruční podpis toho, kdo záznam vyhotobil. 25. Úmrtí. U některých odpovědí má hned číselné odkazy na další příbuzné a pokrevné a možno říci, že dostatečně vyčerpává to, co rodopisec a kronikář pro průzkum potřebuje. Po menších doplňcích (na př. údaje o dědech a bábách, sourozencích a pod.) může být dobrým vzorem.

Rodopisec L. Dědeček⁸⁾ z Prahy vydal pro svou badatelskou potřebu dva druhy tištěných dotazníků s otázkami a místem k odpovědím, jež zasílal po svých soujmenovcích. První velký dotazník A má šest listů s údaji o osobě popisované, manželce, dětech, rodičích a jejich dětech, prarodičích, o členech rodu Dědečkova atd. Byl rozesílán všem rodinám, resp. soujmenovcům, které badatel zjistil. Druhý, malý dotazník B s otázkami jen o rodině, t. j. manželovi, manželce, dětech a sourozencích manželových, zasílá sourozencům udaným ve velkém dotazníku A, vdovám jména Dědeček, ženám svobodným nebo i vdaným, nabývším jména Dědeček. Dotazník A opatřuje průvodním dopisem, dotazník B zasílá jako tiskopis. Zajímavé zkušenosti ze své dotazníkové akce vyjevuje p. Dědeček asi těmito větami: O prarodičích málokdo něco ví. Ponejvíce jen ti, již předkládali osvědčení o původu, a to jen podle jmen. Mnozí nemohou popsat ani vzhled a zvyky svých prarodičů, ztěží dovedou nastínit tyto u svých rodičů. O majetku neradi dotazovaní píší a omezí se na stručné označení: domek, pole a podobně, a to nejdále k dědovi. Mají-li něco napsati o pradědech a dále, jakož i o zkazkách, bývají odpovědi daleko pravdy, a někdy hraničí s fantasií. Jako malou ukázkou uvádí autor dotazníku toto: Jeden příslušník rodu napsal, že jeho rod sídlí v domě xy... již více než 380 let. Zpráva by to byla jistě potěšitelná, kdyby — pravdivá. Skutečnost ukázala, že jeho rod tam sídlí jen 47 let, od roku 1895. Před tím měli sice dům rodiče jeho matky, ale jen krátce. A podobných případů je více, jistě dobře známých kaž-

⁷⁾ „Lidotisk“ (F. J. Koudelka), Mor. Ostrava.

⁸⁾ Ladislav Dědeček, Praha XII, Höflerova 3.

démú praktickému rodopisci. Další zkušenost uvádí, že jen málo je těch, kteří vyplní dotazník úplně. To jsou ti, kteří se bud' zajímají o svůj rod nebo předkládali osvědčení o svém původu. Jsou však i takoví, kteří nemohou povědět nic bližšího ani o dědu a bábě, někdy ani o rodičích. Rodopisci stačí i málo vyplněný dotazník, protože podle údajů sám se přesvědčí v matrikách a podobných knihách o správnosti. S vracením dotazníků je taktéž potíž. Jsou lidé, které musil autor i třikráté upomínati o vrácení dotazníku, ačkoliv přiložil známkovanou obálku na odpověď. Někteří nevrátili dotazník ani po upomínání. Ty, které již třikráté upomenul a dosud dotazník nevrátili, více neupomíná, nýbrž příležitostně si dopíše nebo zajde na příslušný obecní úřad a požádá o sdělení osobních dat. To by asi byly stinné stránky dotazníku, světlejších je však jistě více.

Jak vidno, nejlepších výsledků dopracovala se rodopisná metoda dotazníková přímo v praxi. Příhlížejíce k této a ke zkušenostem jiných i vlastním, sestavili jsme návrh rodopisného dotazníku, který by asi odpovídal potřebě rodopiscově po všech stránkách jej zajímajících.

Rodopisný dotazník.

1. **JMÉNO:** všechna křestní, příjmení, tituly akademické, predikát, přezdívky, jak mu (jí) přezdívali v rodině, v kruhu přátel, ve spolcích, v zaměstnání, ve škole; literární a umělecké pseudonymy, novinářské a jiné značky; zkomojené jméno.
2. **NAROZENÍ:** kdy, kde, den, měsíc, rok a místo, ulice, číslo domu, u koho, hodina, jaký porod, lékař, porodní babička.
3. **KŘEST:** kdy, kde, jména kmotru nebo kmoteru, kněze, kostela.
4. **RODOVÝ PŮVOD:** selský, měšťanský, šlechtický (zde uveďte celý predikát, případně jeho další rozšíření, data nobilitace, předek obdařený erbem a erbovním listem, popis erbu, jeho rozšíření, pečeť, zněny, náčrt genealogické posloupnosti, ztráta šlechtictví); rodové pověsti.
5. **RODIČE:** a) otec: jméno, data narození, místo, fara, sňatek kdy, kde, s kým, školy, zaměstnání, bydliště, úmrtí kdy, kde, přičina úmrtí, pohřben kde, poslední vůle, slova, zevnějšek, zdraví, zvyky, majetek, postavení atd., jeho sourozenci;
b) matka: jméno za svobodna, data narození, místo, fara, sňatek kdy, kde, s kým, školy, zaměstnání, bydliště, úmrtí kdy, kde, přičina úmrtí, pohřbena kde, poslední vůle, slova, zevnějšek, zdraví, zvyky, majetek, postavení atd., její sourozenci.
6. **PRARODIČE:** a) děd z otcovy strany: jméno, data narození, místo, sňatek kdy, kde, s kým, školy, zaměstnání, bydliště, úmrtí kdy, kde, přičina úmrtí, pohřben kde, zevnějšek, zdraví, zvyky, majetek, postavení atd., jeho sourozenci, příp. jeho rodiče;
b) babá z otcovy strany: jméno za svobodna, data narození, místo, sňatek kdy, kde, s kým, školy, zaměstnání, bydliště, úmrtí kdy, kde, přičina úmrtí, pohřbena kde, zevnějšek, zdraví, zvyky, majetek, postavení atd., její sourozenci, příp. její rodiče;
c) děd z matčiny strany: jméno, data narození, místo, sňatek kdy, kde, s kým, školy, zaměstnání, bydliště, úmrtí kdy, kde, přičina úmrtí, pohřben kde, zevnějšek, zdraví, zvyky, majetek, postavení atd., jeho sourozenci, příp. jeho rodiče;

- d) bába z matčiny strany: jméno za svobodna, data narození, místo, sňatek kdy, kde, s kým, školy, zaměstnání, bydliště, úmrtí kdy, kde, přičina úmrtí, pohřebu kde, zevnějšek, zdraví, zvyky, majetek, postavení atd., její sourozenci, příp. její rodiče;
7. SOUROZENCI: a) vlastní: jména, data narození, jméno a data manžela (-lky, za svobodna), data sňatku, příp. úmrtí, povolení; b) nevlastní: jména, data narození a vše jako u vlastních.
8. NÁBOŽENSTVÍ: římsko-katolické, evangelické, českomoravské, česko-bratrské, bez vyznání, jiné. Změnil(a) náboženství od kdy, důvody. Jak je projevoval(a) na venek? Návštěva kostela, četba náboženských knih, spolky nábož., pouť atd.
9. BYDLIŠTĚ: nynější, místo, číslo domu, ulice, uvést všechny změny bydliště a důvody, delší dočasný pobyt, podnájem, kde bydlil v mládí, jak se u nich říkalo po chalupě? Byt: popis a zařízení, sousedé, domácí náčrtek. Domovská příslušnost: po otcí, vlastní.
10. ŠKOLY: vyjmenovat které, kde chodil(a) do školy, od kdy do kdy; první cesta do školy, jak se učil(a), školní prospěch, v čem zvláště vynikal(a), které předměty, učitele, spolužáky a kamarády měl(a) rád(a), záliby mimoškolní; studia, průběh a ukončení, tituly a hodnosti akademické a pod.
11. VZPOMÍNKY Z DĚTSTVÍ: co zvláště utkvělo v paměti z mládí; co vyprávěli rodiče, dědové a babý; osifení.
12. ŘEMESLO: které? zvolil(a) sám(a), nebo někdo jiný? důvody; kdy, kde, jak dlouho a u koho se učil(a); tovaryšská zkouška, výuční list; cesty na zkušenou; vzpomínky na druhy z práce a pod.
13. VOJNA: kdy odveden a kde sloužil, jak dlouho? kamarádi, příběhy; válka kdy, kde, jak dlouho, vzpomínky; hodnosti a vyznamenání; uznání nezpůsobilým a proč.
14. ZAMĚSTNÁNÍ: povolání: řemeslo, obchod, úřad; kdy, kde a jak dlouho? jak se měnilo, zaměstnavatelé, představení, osamostatnění, jak se mu (jí) dařilo?; postupy v hodnostech, odměny, tituly, výměry, pense, výměnek.
15. SŇATEK: a) lásky před vážným seznámením; b) nevěsta (ženich); jméno, narození, zaměstnání, odkud, rodiče, seznámení, překážky, zasnoubení, věno, výbava, příp. úmrtí; c) svatba: kdy, kde, den, měsíc, rok a místo, na které fara či říšadél, svědci, průběh svatby, zvyky, první bydliště, zařízení bytu atd.; d) rozvod: důvody, kdy, kde, soud, porovnání navzájem atd.; e) druhé a další příp. manželství.
16. DĚTI: jména, data narození, fara, příp. sňatek a úmrtí, zaměstnání; první dítě, události kolem narození, hoch či děvče, výběr křestního jména, kmotři, děti vlastní, nevlastní, z druhého manželství, nemanželské, oblíbenici, bezdětnost, adopce, vďovství.
17. ÚMRTÍ: kdy, kde, hodina, den, měsíc, rok a místo, fara, přičina úmrtí, lékař, jaká nemoc, pohřeb, hřbitov, hrob, uložení urny, poslední vůle.
18. RODINNÝ ŽIVOT: poměr k sourozencům, rodičům a příbuzným, styky s příbuznými, s kterými a jak často, s jinými rodinami; rodinné zvyky, svátky, slavnosti, využití volné chvíle, zábavy; odchod dětí z rodiny atd.
19. TĚLESNÉ ZNAKY (s udáním věku, kdy se popis konal): a) popis osoby (hubená, tlustá, svalnatá, vytáhlá, vzhled); b) výška v cm ve stoje (bez obuví); c) váha v kg (v domácím oděvu); d) barva očí: modrá, šedá, zelená, světlehnědá, tmavohnědá, v mládí; tvar očí: malé, velké, šikmé, šílhavé; e) vlasy, tvar; rovný, vlnitý, zkadeřený; barva: světle plavá, plavá; kaštanová, světlehnědá, tmavohnědá, černá, plavé popelavá, růsá, šedivá, ples; délka a hojnosc vlasů; tvar a barva v mládí; počátek lesatosti či sedivění;

- f) vousy: knír, bradka, plnovous, barva, v které době;
 g) nos: malý, velký, rovný, orlí, tupý, široký, ploský, prohnutý, kulatý, špičatý, deformovaný;
 h) chrup: pravidelný, nepravidelný, dobrý, prostřední, špatný, opravený; jak ubývaly zuby s věkem? ;
 ch) čelo: vysoké, nízké, široké, úzké;
 i) obličej: kulatý, podélný, široký; hlava: kulatá, podlouhlá, šikmá; brada: kulatá, špičatá, důlek, nápadně vyčnívající;
 j) pleť: bledá, růžová, osmahlá, trudovitá, pihovatá;
 k) hrudník: normální, vyklenutý, plochý, břicho vyčnívá;
 l) svalstvo: silné, střední, slabé;
 m) chůze: pomalá, rychlá, kolébavá, po špičkách, špičkami k sobě;
 n) ranný vývoj: kojení, umělé, zuby, chůze, řeč, očkování.
20. TĚLESNÉ VADY: hluchota, nedoslýchavost (od kdy), slepota, krátko- a dalekozrakost, (od kdy), koktání, následky mrtvice, tlustý krk (vole), zkřivené údy, páter, kýla, hrb, „oheň“, přespočet prstů, „zaječí pysk“, dechové obtíže a j.
21. JINÉ ZNAKY a ZVLÁŠTNÍ ZNAMENÍ: leváctví, albinismus, pihy, materšské znaménko a j.
22. CHARAKTERISTICKÉ RYSY RODU: tělesné a duševní.
23. ŽIVOTOSPRÁVA: zdravotní zásady, kouření, pití, šupání, jak mnoho a co, abstinence.
24. RŮZNÉ SKLONY: dobré i špatné.
25. NEMOCI A ÚRAZY: které, kdy a kde (dětské i pozdější), jak dlouho a kde se léčil(a), průběh, operace, lékař, léky, následky úrazu.
26. POVÁHA A LETORA: mírná, veselá, sdílná, chladná, sobecká, dobrosrdečná, uzavřená, lehkomyslná, vznětlivá, prchlivá, zádumčivá, melancholická (od kdy).
27. DUŠEVNÍ NADÁNÍ: hudba (nástroj), malířství, kreslirství, sochařství, spisovatelství (básně, próza, drama), věda, dramatická činnost, poctářství atd.
28. ZVYKY A ZÁLIBY: rekreace, procházky, různé druhy sběratelství (známky, mince, pohlednice, kresby, podpisy atd.), řezbářství, lovectví, rybářství, loutkářství, vojenství, zahrádkářství, pěstitelství, houbařství, společnost, sport a tělocvik, turistika, různé „koníčky“ atd.
29. KULTURNÍ ŽIVOT: a) čtení, psaní uměl(a), jaký rukopis? ukázka;
 b) cizí řeči, které a jak, slovem, písmem, kde a kdy se naučil;
 c) knihy a noviny četl, sbíral? měl(a) knihovnu, jak velkou a její obsah; jaké knihy a časopisy četl(a), sám, s rodinou? Kupoval(a) nebo vypůjčoval(a) si? Vydal(a) tiskem něco? Přednášel(a)? Chodil(a) na přednášky? Navštěvoval(a) nějaké učebné hodiny? Jakého oboru? Co zvláště ho (jí) z kulturního života zajímalo?
 d) zprávy o něm(ní) v novinách, kterých a kdy asi, v knihách, z doslechu, z úst současníků, známých, přátel, příbuzných, cizích;
 e) veřejný a spolkový život; členství ve spolcích, ve kterých, funkce, veřejná činnost, návštěvy, hodnosti, uznání, společenské styky, s kým, tituly a vyznamenání a pod.;
 f) cestování: kam, kdy, kde a proč, jak dlouho, pobyt v cizině, jaké má o tom památky, vzpomínky.
30. MAJETKOVÉ POMĚRY: jaké a jak a proč se změnily? Zámožnost, chudoba. Majetek movitý (šetrnost, podpory, dary, odkazy dětem, jiným), nemovitý majetek (pole, domy, hospodářství, les, přibližná aspoň velikost všeho, co stavěl, kdy, kde, plány, jakým nákladem, proč stavěl, živelní pohromy, převzetí rodného statku, výměnek rodičů, podíly sourozencům, zadlužení), obchod, spekulace atd.

31. FOTOGRAFIE: kdy, kde fotografován(a), má sám(a) své foto nebo někdo jiný; obraz, kresba, karikatura; má foto jiných příbuzných? Rodinné album s fotografiemi. Film. Hlas na desce.
32. PAMÁTKY: jaké a u koho; listiny křestní, oddací, úmrtní, svatební a nájemní smlouvy, vysvědčení, rodokmeny, dopisy, rukopisy, legitymace, razítka, pečeti, rodinné památky, pamětní peníze, medaile a vyznamenání, sbírky a pod.
33. KRONIKÁŘSTVÍ: vedl někdo v rodině nebo v příbuzenstvu nějaké zápisu, poznámky, kde jsou? Kronika, památník, deník.
34. ZPRÁVY O JINÝCH PŘÍBUZNÝCH: bratranci, sestřenice, strýcové, tety, švagři, provdané ženy z rodu a jejich děti, jejich jména, možno-li data, příbuzenský poměr k osobě popisované, kde bydlí nebo bydlili, adresy. Jmenovci stejného jména vyskytující se v různých seznamech, soupisech, adresářích, knihách, časopisech a pod. Komu možno poslat také tento dotazník?
35. JMÉNA PODOBNÁ: viděl, slyšel, četl jaká a kde, různé tvary, překlady a pod. Co si myslí o svém jméně a o svých předcích, co se vyprávělo doma, u známých atd.
36. VLASTNORUČNÍ PODPIS (místo a datum):

POZNÁMKY: Při odpověďech na jednotlivé otázky stačí, když udáte jen číslo otázky, případně číslo a písmeno malé abecedy. Na př. pišete-li o „rodovém původu“, napišete jen číslici 4 a svou odpověď, pišete-li o svém otci, označíme odpověď číslem 5a, o matce 5b. Kde není možno odpovědět, dotyčnou otázku v dotazníku vynecháte. Pište pouhou pravdu, jen to, co s jistotou víte, nebo z úředních a jiných věrohodných listin opíšete (tyto při odpovědi uvedte). Nevíte-li spolehlivě, avšak přeci, napište u odpovědi, odkud o věci víte, kdo vám to řekl, kde jste se doslechli a pod. Na př. při úmrtí možno udat přibližný věk, při sňatech stáří obou snoubenců a pod. Kde není možno odpovědět vůbec, označte číslo nulou (0).

Nezapomínejte, že každá, i nepatrná zdánlivě zmínka vámi uvedená je dobrou stopou pro další rodopisné pátrání.

Při některých odpověďech (na př. při nemocích, jejich jménech, znacích a j.) nevíte-li jak odpovědět, poraďte se s důvěryhodnou osobou (lékař, učitel, farář).

Dotazník je především určen pro Vás, pro Vaši osobu, nicméně můžete-li se více a hodnovérně rozepsat i o svých rodičích, prarodičích, příbuzných, dětech atd., učiňte tak pro každou takovou osobu přesně podle otázek tohoto dotazníku na zvláštní list papíru.

Pište na čistý arch papíru inkoustem nebo psacím strojem čitelně. Nezapomeňte připojit svůj vlastnoruční podpis a datum.

Dotazník pokud možno b r z y vrátíte. Vaše laskavé odpovědi očekávám nejdéle do .....

Některé otázky tohoto dotazníku jsou jistě širší a zdály by se snad nikoli nutné. Avšak i tu sledujeme na př. možnost vzájemné kontroly s jinými údaji, nové stopy, důkladné vyčerpání. Je proto pochopitelné, že na všechny otázky odpovědi nedostaneme. Po vrácení dotazníku rodopisec jej prohlédne, srovná s druhými a se svým vlastním výzkumem, zvláště doplní přesným citováním pramenů, u jmen označí případné číselné odkazy jiného dotazníku nebo výpisu a celek srovná abecedně podle příjmení i křestních jmen v rodovou kartotéku nebo v rodinný listinář. Jednotlivá jména jsou pak připravena kdykoli k další rodopisné práci.

Václav Strach:

Rodový katastr na faře Svatý Jan pod Skalou.

Osadní rodový katastr, podobný katastru na faře boršovské, o kterém bylo psáno v XI. ročníku Časopisu rodopisné společnosti (str. 105), má ve svém archivu farní úřad Svatý Jan pod Skalou v berounském okrese.

Je to rejstřík křestních zápisů ve farních matrikách z let 1722 až 1845, uspořádaný podle farních osad a podle rodin. Soudí podle písma, byl asi pořízen osobním děkanem P. Josefem Říbem, který byl ve Svatém Janě pod Skalou farářem od roku 1812 až do své smrti v roce 1846. Kniha má 216 stran, je sepsána latinsky a nese název „Elenchus matricae baptizatorum ab 1722“. Zápisů v ní jsou roztrídeny podle osad a míst, patřících tehdy k farnosti, v tomto pořadí: Svatý Jan pod Skalou, zaniklá ves Dvořiště, Nová hospoda (latinsky Nova Popina), dvůr Pták, Selc (nyní Sedlec), Hostim, Srbsko, Bubovice, Kozolupy a Lužec (nyní Lužce). K přehlednému uspořádání knihy přispívá rozčlenění látky do rubrik, které jsou nadepsány: okrajové číslo, příjmení rodičů, jméno rodičů, číslo domu, rok, den, měsíc, jména narozených. Pořadí rodin není abecední, nýbrž se řídí datem narození nejstaršího dítěte. Tím způsobem rejstřík zachycuje ve zhuštěné charakteristice život a rodinné poměry jednotlivých osad jak v přehledu pro celé zpracované období, tak v podrobnostech pro libovolně zvolený okamžik. Oddavky a úmrtí v něm nejsou vyznačeny, neboť katastr vyčerpává pouze křestní matriky. Nezpracovány jsou také předešlé matriky, počínající rokem 1670. Je jich použito jenom částečně, a to za tím účelem, aby v rejstříku se vyskytující rodiny byly úplné. Matky jsou zapisovány důsledně jen křestním jménem, a to i v pozdějších dobách, kdy jejich rodné jméno v matričních zápisech bylo již uváděno.

Okolnost, že je rejstřík dělen podle osad, vedla spisovatele k několika poznámkám vížicím se k historii kraje: U dvoru Pták a u Nové hospody končí záznamy rokem 1787, pak následují latinské odkazy, že zápisů pokračují pod heslem Sedlec, jelikož tyto samoty tam patří svými popisnými čísly od roku 1770, kdy byl proveden všeobecný soupis domů. Dvůr Pták je v katastru města Berouna a patří nyní duchovní správou k děkanství berounskému. Nová hospoda byla samota s třemi usedlostmi (Sedlec čp. 13, 14 a 15) při říšské silnici poblíž Loděnice a byla později nazývána Jánská. V letech 1897—1899 při stavbě železniční trati z Dušník do Berouna byla vykoupena a rozbořena.

Pozoruhodná je poznámka u osady Dvořiště. Zápis o naro-

zení se týkají celkem 14 rodin a končí rokem 1741; poté je latinsky připsáno: „Tato ves Dvořiště, jinak zvaná Nová Ves, byla zrušena z důvodu, že obyvatelé v lesích tam až doposavad hustých byli znepokojovali šelmami. Chalupy z té vsi byly přeneseny jednak do Hostima do místa zvaného Třesina, jednak ke Svatému Janu. Vesnice ta byla v lese směrem k Vráži, v místě, které se jmenuje Záhrabská; dosud ještě je tam viděti několik ovocných stromů a pramen“.

V katastrálních mapách je názvem Záhrabská označována část lesa severozápadně od Svatého Jana pod Skalou ve vzdálenosti 400—600 m na východ od výšiny 429. Je to tiché údolí, zarostlé vysokým lesem, v jehož náručí se rodí skromný potůček. V určeném místě se mírně svažuje, avšak doleji přechází ve sráznou rokli ústící do svatojanské kotliny. Staří pamětníci tu říkají Na sklepích a ukazují místo, kde donedávna bývaly zbytky zdí (nynější pozemková parcela číslo 69/52 katastrálního území Svatý Jan p. Sk.). Tato místa, která před 200 lety náhle ztichla a dávno již zarostla mechem, v dnešní době znova ožila lidským hlaholem: V Záhrabské a v jejím blízkém okolí vyrostla za posledních 15 let rozsáhlá osada lesních chat, do níž z blízkých i vzdálených měst se utíkají milovníci přírody za tělesným a duševním osvěžením. Táž samota a divoká příroda, která kdysi odtud lidi vypudila, je dnes přivábila zase zpět.

V předu vyličený katastr je přepisem a pokračováním seznamu, který je označen „Catalogus baptizatorum ad Setum Joanem sub Rupe ab anno 1722“ a který končí rokem 1822. Pochází od téhož pisatele, obsahově je zpestřen četnými poznámkami a odkazy. Za příjmením je v něm vesměs uváděno povolání hlavy rodiny, po případě i její vztížená přezdívka. Četně se vyskytují odkazy k zápisům na jiném místě s použitím okrajových čísel.

Je dosti pravděpodobné, že práce P. Říba je úmyslným protějškem a doplňkem poddanských seznamů, které byly odedávna vedeny na karlštejnském panství. Jistě je dobré znal, neboť z jeho farnosti patřila ke Karlštejnmu osada Srbsko (ostatní byly poddané statkům Svatý Jan pod Skalou a Lužce). Na zvláštní úmysl pisatelův ukazuje okolnost, že potřebám farního úřadování by lépe vyhovoval snáze pořiditelný rejstřík abecední. Rodový katastr místně a časově uspořádávaný má ovšem vyšší hodnotu s hlediska rodopisu a místní historie.

Nejpočetněji se v katastru vyskytuje tato příjmení: Kos (54 rodin), Černý (47 rodin), Čuba (37), Kohliček (37), Cmíral (30), Rada (27), Zykán (23), Melichar (22), Menger (22), Blažek (21), Klapka (21), Eber (18), Machulka (17), Hoštálek (16), Čepela (14), Duha (14), Fafejta (14), Fatka (14), Knotek (14), Soukup (14), Špirek (14), Drda (13), Mužík (13), Baloun (12), Hroneš (12), Kubásek (12), Lukáš (12), Ouředník (12).

Závěrem podávám abecední seznam příjmení obsažených v po-
pisovaném katastru. V seznamu uvedená příjmení ženského rodu
jsou v katastru zastoupena pouze svobodnou matkou. Tučně jsou
vytištěna příjmení, jejímž nositeli je v katastru alespoň pět růz-
ných rodin. Zkratkou a letopočtem za příjmeními je udáno, kde
a kdy se podle katastru vyskytl příslušný rod po prvé. Četné
rody, uvedené s letopočtem z první polovice 18. století, byly
ovšem usazeny ve svatojanské farnosti již dříve. Pro místní
označení je užito těchto zkratek: B — Bubovice, D — Dvořiště,
H — Hostim, K — Kozolupy, L — Lužce, N — Nová hospoda,
P — Pták, Se — Sedlec, Sr — Srbsko, Sv — Svatý Jan pod
Skalou.

Adam H 1722, N 1724, D 1725; Alber Sv 1799.

Balata L 1746; Balej K 1770; Baloun Sr 1709, L 1719, K 1722, H 1770,
Sv 1827; Barchánek K 1779; Bártová K 1810; Bartůnek P 1749; Bečvárová
Sr 1738; Beitler L 1836; Bejková K 1844; Bek Sv. 1740; Beneš N 1770;
Beran Se 1841; Bezstarosti B 1842; Bielek L 1841; Biza (Byza) Se 1770,
Sv 1771, B 1801; Bláha Sr 1807, Blahna Sv. 1791; Blažek K 1717, H 1720,
L 1730, Sv 1736; Bledý K 1831; Böhm L 1761, Sv. 1803; Bok K 1730; Bo-
lard Sv. 1747; Borovička Sv 1766; Bouček L 1829, B 1831; Bouda H 1845;
Botha H 1748; Brandler N 1762, Sv 1764, Se 1796; Braný N 1767, Se 1770,
Sv 1770, P 1781, B 1804; Bratršovský Sr 1815; Braun Sv. 1764; Brau-
hofer H 1797, L 1800, B 1802; Bredschneider Se 1802; Brejcha Sv 1833,
K 1835; Bríg Sv 1792, B 1811, Se 1831; Buchval L 1715, H 1745; Bumba
B 1802, Burger L 1774, Burian Sv 1743.

Cikán D 1727; Císař Sr 1813; Cmíral K 1706, B 1710, H 1726, Sr 1731,
Sv 1760, Se 1775, P 1778, L 1802; Cypra H 1791.

Čampula Sv 1783; Částka (Čáska) Sv 1741, Se 1747; Čech Sr 1783; Čej-
ková Se 1820; Čemlička N 1755; Čepela K 1712, Sv. 1812; Čerbony Sv 1815;
Černý H 1724, Sv 1724, K 1728, D 1729, Se 1737, B 1761, Sr 1776; Černýns-
ký B 1808; Červen Sr 1789; Červenka Se 1723, D 1728; Červený L 1720,
Sr 1725; Čuba B 1722, K 1742, Sv 1744, L 1745, H 1749, Se 1765; Čurda
Se 1835.

Danhel B 1821; Dasl K 1735; Divoký Sv 1776; Dlouhý H 1819; Douda-
lová Sr 1753; Douša Se 1831; Drda Sr 1722, H 1832; Drtina D 1727, Sv
1797; Dubský Sv 1730; Dudek H 1764; Dudla N 1731; Duha 1712, B 1767,
K 1789; Duchon Sr 1806; Dvorský L 1810; Dvořák K 1727, N 1727, Sr
1746, B 1794, Se 1796, H 1832; Dympter (Dymter, Dinter) Se 1722, K 1750,
Sv 1760.

Eber B 1711, N 1734, Se 1748, Sv 1750, P 1750, H 1796, K 1828; Eichler
(Eychler) L 1813; Eis Sv 1755; Eliáš L 1766; Eliášek B 1840; Engelsberg
L 1822.

Fafejta (Fafejka) B 1723, Se 1723, Sv 1725, H 1762; Faffal K 1826;
Fatka B 1732, Sv 1791, Se 1816, K 1842; Fassler Sv 1828; Fišer Se 1820,
L 1823, K 1844; Flaišer H 1808; Flíček K 1721, L 1764; Fojtík Sv 1781;
Forter K 1725, L 1739, Se 1744, Sr 1759, N 1762, Sv 1764; Foubík H 1763,

B 1777, Se 1778; Fousek Sr 1709; Freybor Sr 1731; Froněk Sr 1770; Fryč B 1844.

Goldschmidt B 1795; Gregor Sv 1777; Grob Sv 1804; Groš Sv 1809; Gruntzl H 1776; Grünwald Sv 1801.

Habětín B 1836; Hadaba B 1739; Hájek L 1711, Sr 1734, K 1735; Hajmon (Hejmon) Sr 1766; Hakel H 1822; Hanzlík (Hanslík) H 1804; Hart B 1777; Hasatelová L 1738; Haussler Sv 1842; Heinicová L 1825; Helásek H 1776; Herget K 1839; Hiegelheim Sv 1765; Hillmayer B 1779; Hladký B 1811; Hlaváček K 1709, L 1845; Hoffmann N 1739, B 1819, Sv 1820; Hoch Sr 1712, H 1734, B 1770, Se 1777; Holá Sr 1812; Holeček Sr 1746; Holiat Sv 1831; Holovský L 1815, K 1816, B 1818, Sr 1839; Horák H 1773, L 1792, Sr 1821, Se 1845; Horáček H 1761, Sr 1830; Horová Se 1830; Horešovský Sv 1839; Horšovský K 1793, L 1799, Sv 1827; Hortig N 1744; Hořejší Se 1727, B 1803, K 1826, H 1833; Hošťálek L 1722, K 1724, Houba L 1842; Houdek L 1743, K 1776; Hössli Se 1832; Hösty Sv 1841; Hradecký K 1767; Hrachovec Sv 1759; Hrbek B 1745, P 1764; Hron K 1731; Hroneš Sr 1722, Sv 1761; Hrotek (Hrodek) Sv 1729, Se 1745, K 1752, L 1759, Sr 1772, H 1783; Hruška Sr 1709, Sv 1822; Hřebík B 1756, Sv 1779, K 1799; Hunzlová K 1808; Husník B 1821; Hůrka B 1830; Hüttich K 1819; Hytra Sr 1774.

Chadima K 1838; Chalupa P 1733; Chalupecký Sr 1737; Chroust Sv 1722, P 1783; Chrudimský Sv 1739, K 1767; Chudý K 1716, B 1737, H 1747, Se 1822; Chytra K 1750.

Jager B 1791; Janika K 1705; Janka Sv 1787; Janaur K 1708; Janoušek Sr 1842; Janovák K 1726; Jarolím Sv 1828; Jaroška Sv 1778; Jedlička Sv 1744; Jelinek N 1727, L 1791, Sv 1819; Jeník B 1829; Ježdík K 1745, Se 1749, Sv 1757, Sr 1785, L 1823; Jícha K 1777; Jirát K 1745; Jirovec Sr 1763; Jonák Sr 1781, K 1819; Josef L 1762.

Kačaba Sr 1814; Kafka L 1841; Kalaš Se 1724; Kalina H 1817; Kaluba Sr 1826; Kankovský K 1820, Sv 1831; Kapalín K 1783; Kapitánová K 1841; Karvan Sv 1819, B 1840, Se 1844; Kavalírek P 1756; Kazyklečková K 1785; Kecková Sr 1765; Kindl H 1808; Klapka H 1719, Se 1721, Sv 1779, B 1814; Klečka (Klecka) K 1716; Klika Sv 1808; Kloubek K 1769, Sr 1783, L 1803, H 1824, B 1829; Klymbt Sv 1827; Knotek L 1722; Kocánek Sv 1733; Kocová Se 1783; Kočí H 1816; Koded Se 1755, B 1764; Kohliček L 1701, K 1727, Sr 1817, Se 1834; Kohout L 1770; Kolařík Sr 1790, K 1791; Kolátková K 1777; Kolinger B 1798, Sv 1832; Kolovský L 1731; Koníček L 1745; Koníř Sv 1733; Konvalinka Sv 1752, K 1789; Kopecký K 1822; Kopřiva K 1773; Korbel H 1725, Sv 1770, K 1798, B 1804; Kořenář H 1736, B 1775; Kos L 1702, K 1706, Se 1768, Sv 1774; Kosalík K 1748; Kosař Sv 1811; Kossler Sv 1818; Kostrounek B 1774; Košák Sr 1822, L 1844; Kotáb P 1760, Se 1784, B 1789; Kotouč Sr 1799; Kotmel K 1756; Kotnauer Sv 1816; Kotrč Sr 1743; Koudelka D 1731, H 1737; Kouba B 1810, L 1819; Koutský Sr 1792; Kovařík K 1722, Sr 1738, H 1827; Kozák K 1719, L 1813; Kraft Se 1812; Krajskář K 1741; Králík N 1766, Sv 1781; Krátký B 1832; Kraus B 1734; Kratochvílová K 1752; Kreč B 1823; Kreuzer Sv 1810; Krčma H 1811; Krumplová K 1753; Krupička B 1800, H 1801, K 1821, Se 1839; Krupka N 1747, H 1819, Se 1819; Křepelka Sr 1714; Křesadlová N 1764, Se 1764; Křival Sv 1728; Křivohlavý Sr 1795, K 1796, H 1798; Křížek L 1810;

Kubásek K 1713; **Kubr** Sv 1822; **Kučera** Sv 1770, Se 1790, H 1839; **Kučina** Sr 1844; **Kudrna** Sr 1731, L 1831; **Kuldásek** K 1798; **Kulhánek** K 1840; **Kulich** Sv 1827; **Kumpf** Sv 1818; **Kuneš** K 1735, D 1739, B 1743; **Kustoš** B 1792; **Kusý** Sr 1721, K 1774, L 1807, B 1842; **Kutil** B 1760, Se 1766, P 1769; **Kyselo** Sr 1842.

Landa H 1809; **Langer** L 1722, K 1736; **Langmajer** B 1806; **Laštovka** B 1818; **Levý** Sr 1804; **Levora** Sv 1825; **Lhota** Sv 1757; **Libický** H 1814; **Linhard** Se 1832; **Liška** Sv 1737, B 1757, P 1767, K 1811; **Líva** Sr 1713; **Longin** L 1730; **Losenský** Sv 1823; **Ludík** Sv 1806; **Lukáš** Sr 1714, H 1785; **Lukavský** B 1796; **Lukr** Sv 1812.

Macourek K 1814; **Madera** Se 1739; **Madrach** H 1783; **Machovec** Sr 1809; **Machulka** L 1701, K 1727, B 1774; **Maličký** L 1814, Sv 1823, K 1841, Sr 1845; **Maleček** Sr 1710, Se 1784; **Marek** Sv 1748, P 1763, K 1763, Se 1808, B 1825; **Mareš** Sr 1739, L 1825; **Mařánek** Sv 1837; **Mašek** K 1752, Sv 1814; **Mašovský** Sv 1837; **Mazinová** H 1778; **Maxa** L 1786; **Mayer** B 1783; **Medl** Sv 1838; **Mejstřík** Sr 1761, B 1797, K 1802, Sv 1806; **Melichar** Sr 1709, B 1842; **Menger** L 1704, Sr 1709, K 1712; **Mertl** Sv 1724; **Mezulánský** D 1731; **Michálek** Sr 1727, H 1830; **Michalová** L 1740; **Moravec** H 1723, Se 1742; **Morgenstern** Sv 1831; **Moucha** L 1728; **Mourek** K 1716; **Mráz** H 1750; **Mrázeck** Se 1757; **Musyka** Sv 1810; **Mužík** H 1721, D 1725, Se 1742, Sv 1754, B 1785; **Müller** Sr 1740, Sv 1782, L 1836.

Napravil B 1818; **Naser** L 1701; **Neckař** H 1777; **Nedbal** K 1744, Sr 1788; **Nedvěd** H 1739, B 1834; **Nechoddomu** H 1737; **Nekvapil** Sv 1740, N 1753, Se 1801; **Netušil** Sv 1806; **Neubauer** Sv 1769; **Němec** K 1820; **Nitter** K 1726; **Noháč** K 1746; **Nová** Se 1778, N 1778; **Novák** K 1721, L 1723; **Nový** N 1756; **Nussbaum** H 1766; **Nürnberg** N 1757.

Ocásek B 1806; **Ocenášek** L 1782; **Oliva** 1728; **Ouhorníková** Sr 1731; **Ouředník** H 1726, B 1785, Sv. 1833; **Ozermann** Sv 1833.

Pacarda H 1809; **Padevěd** Sv 1741; **Pallas** Se 1799; **Pankracová** Sv 1769; **Panoch** K 1714; **Panuška** H 1737; **Pašková** Se 1839; **Paták** Sv 1817; **Pazdera** Sr 1829; **Pech** K 1841; **Pechar** B 1739; **Pek** B 1748, N 1771, Sv 1772; **Pešek** K 1767; **Pertlík** Sr 1840; **Petrák** B 1721, Se 1730, Sv 1739, H 1740, P 1755; **Petrášek** K 1733; **Petrochová** L 1819, Se 1824; **Pisinger** Sv 1749; **Pištala** P 1719, H 1722; **Pišveje** H 1784; **Pitha** Sv 1734, Se 1735, K 1740; **Pivonla** K 1809, H 1842; **Plachta** K 1735; **Pluhař** Sv 1832; **Podecký** Sr 1716; **Pohorský** K 1712; **Pokorný** Sv 1734, Sr 1840; **Pork** B 1838; **Pošmourný** K 1769; **Potřeba** Sr 1756; **Potužák** L 1786, B 1835, Sr 1841, K 1842; **Prochánská** K 1764, B 1767, Se 1830; **Průša** K 1722; **Psohlavec** L 1770, K 1822; **Přibylová** K 1809; **Přívora** Sv 1774; **Přivozníková** Sr 1719; **Ptáčková** B 1775; **Pumrle** L 1740; **Pušman** K 1821, L 1842, Sr 1843.

Raboch Sr 1759, H 1778, L 1818, K 1828; **Rada** B 1710, P 1718, Sv 1755, H 1757, K 1782, Se 1785; **Radbanovský** B 1776; **Rambir** H 1725, D 1728; **Reichert** B 1787; **Rejfíř** B 1812; **Richter** N 1759, B 1791, Sv 1807; **Rosenburg** Sv 1801; **Roztočil** H 1831, B 1833, Se 1840; **Rozkot** Sr 1804; **Rozynák** (Rozinák) Se 1726, Sr 1753, H 1769, Sv 1774; **Rubeš** L 1767, B 1783, Se 1812; **Rudolf** Sv 1816; **Růžička** L 1709, H 1734, Sv 1788; **Ryba** Se 1839; **Rybář** Sr 1808, L 1810; **Rybářek** Se 1753, Sv 1781; **Ryšavá** Sv 1844.

Rehoř B 1838; **Řeřicha** Se 1725, H 1733, B 1762, Sv 1791; **Řezníček** H 1836; **Říha** H 1735, Sv. 1741.

Satoránský Se 1832; Sayler H 1775; Sedláček K 1816; Sedmivlasý B 1806; Selner Sv 1790; Semrád Se 1741; Schadt Sv 1745; Schifflmann L 1763; Schilling B 1789; Schmidt N 1749, Sr 1757; Schmied Sr 1832; Schmiedel Sv. 1823; Scholl N 1753, Schröterová Sv 1821; Schwartz K 1724; Skhifflmayer K 1766; Sklenička Sr 1819; Sládek Se 1845; Sladký Sr 1803; Sláma K 1796, Se 1828; Smetánková H 1737; Smolař Sv 1817; Smrčka B 1838; Smrž Sr 1831; Smutný H 1818; Sochor L 1845; Souček Sr 1722; Soukup D 1736, Sv 1741, N 1772, Se 1800, B 1839; Spenserová Se 1798; Spirk L 1703; Spitzner H 1752; Stehlík Sv 1737, Sr 1765, B 1811; Stejskal B 1844; Stibal Sv 1807; Stípek H 1801; Straka N 1765, Se 1765, B 1811; Strašírybka L 1753, K 1754; Strnad K 1756, N 1763; Strýc L 1843; Stříbrný L 1725; Stumfer Sr 1729; Svoboda H 1722, Sv 1732, Sr 1781, B 1813, K 1844; Svojtka Se 1808; Sydlo Sr 1715; Sýkora H 1731, Sr 1752.

Šafařík Sr 1821, H 1823, Sv 1828; Šebek K 1783; Šebánek **Sv** 1740, H 1748; Šedivý Sv 1759; Šefl Se 1825, Sv 1839; Šenkýř Se 1764; Širl K 1817; Široký Sr 1725, B 1798, L 1826; Škarda H 1811, Sv 1816, K 1831; Škvor L 1832; Šlapánková Sv 1764, Šmejkal Sr 1805; Šmerák Sv 1753; Šösl Se 1741, Sv 1767; Špaček Sr 1783; Špirek (Špírek) L 1705, K 1737, B 1841; Šramková Sr 1719; Štaral Sr 1709; Šťastný H 1759, Sv 1770; Štípek Sr 1832; Štorek L 1836; Šurán H 1823; Švec Se 1828; Švancara B 1730, H 1734, P 1743, Sv 1773, Se 1776; Švandalík B 1733.

Tesař Sv 1838; Thorovský B 1711, H 1746; Tichý Sv 1769, B 1780; Titz K 1760; Toman B 1826, Se 1841; Tománek B 1823; Tomáš L 1820; Trnková Se 1764; Truneček H 1821, L 1827, B 1836; Tuček Se 1808; Tučný N 1740; Tumplacka Se 1779; Tureček K 1761, Se 1841.

Unger Se 1836; Urban K 1722; Uriška Se 1780; Urnka Sv 1746.

Vacek K 1738, L 1746; Vácha Sv 1845; Valcha H 1720; Vavřík **Sv** 1803; Vejvoda K 1840, L 1840; Velik Sv 1826; Veselý H 1720, K 1728, Sr 1731, B 1758; Veverka Sr 1825, Se 1832; Vězník H 1760; Vit H 1738; Vítáček (Vytáček) H 1773, K 1841; Vlasák K 1742, Se 1817; Vlček Sr 1724; Vlk Sr 1778; Voborník B 1719, H 1720, D 1725, Se 1754; Vodrážka Se 1831; Vodvářka K 1832; Vojáček Se 1768, B 1808; Vokoun N 1753; Voňavka P 1787, Se 1787, Sv 1791; Vondrák K 1727, L 1788; Votruba K 1816; Vrábe K 1714; Vrabec L 1707, K 1723, Sr 1761; Vranková K 1762; Vyšín L 1842.

Walter Sv 1727, Sr 1762; Waters Sv 1842; Weber B 1781, Se 1807, H 1808, K 1839; Weiss B 1813, Se 1829; Wejner (Vajner) Se 1798, **Sv** 1801; Winkler Sv 1815; Winsch (Vinš) K 1760, Se 1838; Wintrová H 1838; Wirth (Wirt) Se 1809, H 1813, K 1814, Sv 1845; Wolf (Volf) N 1750, Sr 1775, K 1786, L 1826; Wollrab Sv 1744; Wunderlich Sr 1719.

Zahrádka Sv 1737, Se 1775; Zach K 1730, Sr 1828, Zdradička L 1817; Zelenka L 1742; Zolmann Se 1801; Zoufalý N 1768; Zyma Se 1727, K 1752, Sr 1803; Zyka H 1755, Sv 1769; Zykán H 1719, Sv 1743, Se 1782, B 1786, Sr 1799.

Žáček (Záček) K 1804, Sr 1810, B 1834, Se 1835; Žák B 1711; Žemlička P 1755, B 1790, K 1795; Ženfíšek L 1793, B 1841.

František Křížek:

Jmenný materiál v „Radním manuálu města Dačic“ z let 1545/50—1631.

V archivu města Dačic je zachována řada městských knih, které umožňují nejen poznati vnitřní život městský od polovice 16. století, nýbrž i usnadňují pátrání rodopiscovo, neboť poskytuje bohatý materiál pro dějiny dačických rodů; materiál je tím cennější, že se v něm dosud obrází neustálenost jmen rodových, jejich kolísání, pozvolné ustalování a i potom ještě dobově, možno říci módni vlivy. Zatím co dačické matriky narozených a oddaných nám dovolují bádati toliko do r. 1662 a matriky zemřelých do r. 1668, dostaneme se v městských knihách až do r. 1545/50.

Dnes nejstarší knihou městskou v Dačicích je zápisník, který podle jeho obsahu nazýváme „Radním manuálem města Dačic“. Je to svazek o 336 stranách papíru, jehož jednotlivé složky čítaly původně 8 listů¹⁾ rozměrů 307×198 mm. Papír má jako filigrány krácejícího medvěda (?) s obojkem na krku, pod ním je patrně monogramatická značka z točenice (ꝝ), na vloženém listě str. 277 kohout a na str. 305 ve štíte orlice s legendou HAN . . . ČISER. Kniha je svázána do hnědých kožených desek s tlačenými renesančními ozdobami, k nimž bylo použito i poprsí Boha Otce, sv. Petra a Pavla a medailonů s podobami reformátorů. Tkanice k zavazování jsou z jelenice.

Kniha je poměrně dobré zachována, jen u spodní části některých listů jsou zápisy místy nečitelně opotřebováním a zašpiněním až do textu.

Titulu kniha nemá. Na desce je sice nalepen starý štítek s nečitelnými zbytky patrně názvu a z nápisu inkoustem na kůži přední desky je zachováno jen DE. Zápisu vyplňuje i papír, přilepený na vnitřní straně desek. Ze zápisu vyplývá, že jsou v knize zaznamenána jednání před radou a věci, které bylo potřebí zaznamenati pro obecní dobré (na př. i inventáře obecního šenku, hasicích potřeb, výzbroje na obranu města); souvislá řada zápisů je z let 1545/50 a sahá až do 10. 11. 1631. Zápisu o sázení preclíků s udáním ceny životních potřeb jdou od r. 1576 nepřetržitě až do r. 1832. Nařízením Jana Věžníka a z Věžník, úředníka na Dačicích, z r. 1570 „měli se tam zapisovati i vselijací prodaji bud' rolí, palouků a neb luk i zahrad, kteříž by se s vědomostí a povolením vrchnosti naší stali“ (od str. 111). Nejstarší zápis je k 29. 5. 1498. Řeč zápisů je česká, němčina se objevuje v zápisech o sázení preclíků od r. 1796.

Překrásným písmem vynikají zápisu městského písáře Vítá Bydžovského, značícího často zápisu značkou VB. Stránko-

¹⁾ Dnešní stav složek je takový: 6, 7, devětkrát 8, 6, 8, 10, 6, dvakrát 4 a pětkrát 8 listů. Strana 277 — 280 jsou volně vloženy.

vání není původní, nýbrž bylo provedeno teprve koncem 19. století historiografy města, prof. J. Beringrem a J. Janoušekem, a to velmi nešetrně modrou tlustou tužkou. Od nich pocházejí také přepisy tužkou i inkoustem některých zápisů, které považovali za málo zřetelné. Prázdné zůstaly strany 18, 74—100, 134, 141—142, 144, 146, 174, 178, 180, 184, 190, 220—276, 279, 301, 306, 308, 310, 315, 321, 329 a 334.

Jmenný materiál je tu podán abecedně. Čísla za jednotlivými jmény značí rok, k němuž se zápis vztahuje, druhé pak stranu Manuálu. Jakmile bude provedena rekonstrukce městského archivu v Dačicích, bude veřejnosti přístupný všechn materiál i v podrobné regestaci a archiv bude mít vyčerpávající jmenný index všeho materiálu z listin i knih. Dosud jsou tak zpracovány Manuál a Knihy domovní z let 1586—1626.

Adam, tkadlec (16. st. — 321); **Adama**, mlynáře z Urbanče, Jan (1601—127); **Adamu** Ondra (1568—21); **Alexa**, bednář (1576—28, 1578—37); **Alexa**, zámečník (1603—121); **Allitzer** Ignác (1827—216, 1832—219); **Altmann Ant. Jos.** (1788/1802—194/208); **Andreas**, krejčí (1600—67); **Andrle**, koželuh (1569/72—23); **Andrle**, kožišník (1569—23); **Andrik Pavel** (1545/81—deska, 3, 11, 30, 41, 39, 44, 47); paní **Anna** (1600—121); **Anýzka**, manž. **Vencle**, soukeníka (1587—62).

Babka z Meziříčka, Jan (1591/1610—116, 117, 118, 132, 302); **Barbora**, kovářka z Hostkovic (1616—303); **Bartoš** Kašpar, pekař (1687—283); **Bartoška** v Toužíně (?—322); **Basti** v Lipolci (1572—26); **Belfl Aleks** v Urbanči (1601—127); **Beneš** (1567—46); **Beneš**, koželuh (1569—4); **Berdych** Jan, hrnčíř (1598—120, 1610—302); **Bilek**, švec (1569?)—1, 1577/8—36/7); **Bilek** Jan (1566—330, 1609—132); **Bilek** Martin, kožišník (1576—113, 1578—37, ?—332); **Bilek** Matěj (1587—63, 1590—65); **Bilek** Michal (1568—21, 1569—20, 1578—42); **Bilkův** Vondráček z Mor. Budějovic (1584—54); **Bina**, dvorák v Praskolesích (1566—328); **Blažej**, truhlář (1583—50); pan **Bořita** (z **B u d č e ?**) (1565—19); **Bostěchovský** z **Bostěchova** Jindřich (1572—26, 1576—30, 1578—113, 1579—44); **Brodský** Jiřík (1600/09—331, 122, 125, 126, 313, 129, 132); (**Brodský**) Václav, kramář (1600—121, 321); **Brouček** Jan ze Zad. Vydrí (1566—328); **Brychta** z Mikulovic, rychtář (1575—29); **Březina** Jiřík (1577/1601—113, 118, 129); **Březina** Ludvík (1617—300); **Březinová** Mandalena (1617—300); **Březina** Martin (1576/85—30, 39, 113, 114, 47, 37, 54, 116); **Březina** Vavřinec, pekar (1826—215); **Březinka** (1566—330); **Budějovský** Václav (?—332); **Buchmajer** Tobiáš (1580/90—45, 61, 64); **Buchmajer** Václav (1604—128); **Buchmajer** Zikmund (1607/12—70, 132, 133); **Bydžovský** Vit (1567/87—44/47, 322, 52, 320, 57, 61, 63).

Cafourek Adam (1596/1601—118/19); **Cejr** či **Cejnar** Mikuláš (1587—56, 116).

Čapek Jan (1586/1606—57, 116, 67, 331, 120, 69); **Černý** Václav (1601—44); **Cervenka** Alexander, měst. písar (1820—211); **Cervenka** Bartoš z Mor. Budějovic (1584—54); **Červenka** Blažej (1569—326); **Čundlik** Matěj (1586/91—332, 65); **Čundlik** Petr (1577/1600—36, 53, 55, 56, 61, 65, 56); **Čundliková** Voršila (1581/87—322, 61).

Daniel z Počátek (1584—53); **Daniel**, tkadlec (1590—330); **Dlouhý** Petr (1579—43); **Dorota** z Lipolce (1617/19—140); **Dorota**, sedlářka (?—52); **Dubský** z **Třebomyslic** Vilím (1612—135); **Dušek**, kolář (1555/57—2); **Dvořák** František Xav., syndik (1798/1801—204/07); **Dvořák** Jan (1585/1615—56, 65, 71, 332); **Dvořák** Jiřík (1608/12—72, 133); **Dvořák** Lorenc z Hradistka (1601—127); **Dvořák** Marek (1575—29); **Dvořák** Vavřinec (1788/97—194, 203); **Džbánek** Petr z Polné (1587/93—59).

Ebert Matěj, purkmistr (1772—183); **Eliáš** (1585—115); **Eliška** soukeníkova (J a k u b a, s.) (1586/94—57/60).

Farkaš Šimon, purkmistr (1557 — 11); **Filip, kovář** (1579 — 43); **Filip, krejčí** (? — 331); **Filip v Toužíně** (? — 322); **Foit Jan**, purkmistr (1792/93 — 198/99); **Foltan**, soukenik (1569/87 — 336, 31, 56); **Foltin Ludvík** (1782/1802 — 189, 198, 200/08); **Foukal**, kovář (? — 322); **Frouk Hanzl** (1579 — 43); **Frouk Kryštof ze Starého Města** (1579 — 43).

Gabriel, kožišník (1569/90 — 1, 112, 37, zad. deska, 57, 66); **Girkle Gregor z Lipolce** (1617 — 140); **Gregor, krejčí** (1581/1612 — 22, 57, 116, 66, 331, 122, 133); **Gristola Paul z Lipolce**, rychtář (1617 — 140); **Grytius Jan**, farář v Mikulovicích (1575 — 29); **Gschwäntner Karel**, purkmistr (1780 — 188).

Hájek Bernard, kancelista (1789/91 — 195, 197); **Hájek Matěj** z Telče (1604 — 128); **Hantásků Bartoš, krejčí** (1604/10 — 129, 309); **Hantásek Doběš** (1560 — 5); **Hantásek Michal** (1604 — 121, 322); **Hantásek Petr** (1613 — 73, 136, 322); **Hanuš i Januš Jira** (1615 — 332); **Hanzl (Přihoda?)** (1558/61 — 6); **Havlík z Radnic Ondřej**, farář (1592 — 316); **Hejzlar Tobiáš** (1584/93 — 53, 57, 59); **Hejzlarová Mariana** (1586/92 — 57, 59, 60); **Herout Matěj** (1580/1607 — 45, 70); **Hnilička Jan** (1570/90 — 112, 52, 330); **Hnilička Jira** (1583/85 — 22); **Hodický z Rudolce Jan** (1574 — 28); **Holárková Eliška** (1612 — 133); **Holárek Jan** (1612/16 — 133); **Holárek Matěj** (1613 — 133); **Holárková Rozina** (1613 — 133); **Holárek Šimon** (1612 — 133); **Holasův Jíra z Chlumce** (1587 — 116); **Holík Eneš** (1569 — 326); **Holý, pekař** (1573 — 12); **Holá Anna** (1578/87 — 41, 63); **Holý Jan, řezník** (1575/87 — 44, 41, 54, 63); **Holý Jan, tesař** (1580/1602 — 114, 55, 333, 323); **Holý Václav Židův** (1570 — 111); **Homole Martin** (1581 — 47); **Honz, krejčí** (1604/13 — 121, 137); **Honz, sedlář** (1572/77 — 31, 35); **Honz, řvec** (1599 — 119); **Honza, truhlář** (1570 — 112); **Horn Tomáš, pekař** (1749/53 — 169, 171); **Horský Samohel** (1596 — 118); **Horská Anna** (1596 — 118); **Hrbek Václav z Chlumce**, rychtář (1552 — 7); **Hrdý Jan z Myslové** (1616 — 303); **Hrnec Martin z Řečice** (1566 — 328); **Hrončík Pavel** (1583 — 115); **Hron Tomáš** (1595/1617 — 117, 125, 137, 139); **Hrončík Václav** (1603 — 68); **Hřítků Jan ze Šachu** (1566 — 328); **Hřítků Martin ze Šachu** (1566 — 328); **Hubáček Jakub** (1567/80 — 46, 45); **Huhňavej Vítěk** (1571 — 25); **Huml Martin** (1572/98 — 31, 67, 322).

Chalupa Václav z Chlumce, konšel (1552 — 7); **Chalupský Josef**, kancelista (1826/27 — 215/16); **Chlubnová Markéta** (1583 — 115); **Chmelová Barbora** (1606 — 131); **Chmel Bartoloměj** (1610 — 131); **Chmel Jakub** (1606 — 131); **Chmelová Rejna** (1610 — 131); **Chmelová Salomena** (1606 — 131); **Chmel Tomáš** (1588/1617 — 116, 67, 331, 122, 56, 68, 126, 55, 64, 128, 131, 71, 300); **Chochol Jíra** (1560 — zad. deska); **Chomout Alexa** (1568/69 — 22); **Chramostá Václav** (1617 — 138).

Inpnar Michl z Chlumce, konšel (1552 — 7).

Jakl, provazník (1572/77 — 112, 28, 35); **Jakub, klouboučník** (1600 — 68); **Jakub, mydlář** (1581/87 — 47, 51, 56); **Jakub, provazník** (1570/74 — 111, 112, 31); **Jakub, tkadlec** (1569/91 — 4, 113, 116, 332); **Jakubka Eliška**, soukeníkova (1580/81 — 114, 322); **Jan z Hostkovic** (1616 — 303); **Jan z Hradisko** (1586 — 58); **Jan, koželuha v Třebici** (1571 — 25); **Jan, kožišnický tovaryš** (1578 — zad. deska); **Jan, kramář** (1616 — 133); **Jan, mydlář v Telci** (1587/1614 — 63, 122, 133); **Jan, nožíř** (1601 — 124); **Jan, pekař** (1604 — 129, 331); **Jan, postřihač** (1577/87 — 36, 45, 47, 63); **Jan, řezníček** (1565/70 — 19); **Jan, sedlář** (? — 52); **Janda Pavel** (1550(?) — 1); **Janda Štěpán**, purkmistr v Mikulovicích (1575 — 29); **Januš (= Kermezer)** (1590/93 — 65, 59); **Jarolím, koželuha** (1606/08 — 331, 69, 72), manželka Katerína (tamtéž); **Jaroš, kožišník** (1572/1603 — 112, 30, zad. deska, 115, 54, 116, 332, 64, 331, 126, 64); **Jedlička Matěj** (1579/91 — 43, 116); **Jedlička Václav** (1779 — 188); **Jenedl Martin**, pekař (1681/1717 — 299, 281, 283/4, 286/7, 147, 149/50, 152); **Jeroným** (1498 — 49); **Jindra, tkadlec** (1550(?) — 80 — 1, 19, 332, 114); **Jíra, kovář** (? — 331); **Jíra, šenkýř z Mysletic** (1566 — 328); **Jirka František**, pekař (1799 — 205); **Jörko²** Jan, pekař (1776/98 — 186/7, 191, 197, 204); **Jirman v Dobrohošti** (? — 322); **Jířík, dráb** J. M. paní (po

2) **Jirka** = **Jörko**.

1600 — 314); Jiřík, mlynář pod Hobzím (1587 — 56); Jiřík, rathouzský (1588 — 8); Jiřík z Hostkovic (1586 — 58); Jiřík ze Znojma (1612 — 135).

Kalich Jiřík (1570 — 112); Kalichů Petr (1568 — 21); Kalous Bartoš (1573 — 27); Kammer Jan, pekař (1745/47 — 167/68); Kapeta Jiřík (1608/17 — 71, 73, 136, 140); Karásek Daniel (1579/80 — 22); Kargl Matěj, purkmistr (1823/32 — 212/19); Kargl Václav, pekař (1830/32 — 217/19); Kašpar (1545/69 — 1, 20), (1579 — 43); Kašpárek (1555/81 — 2, 6, 48); Kašpárek Jiřík (1583 — 115); Katarýn z Kataru Pavel (1583/85 — 115/16); Kateřina z Hostkovic (1616 — 303); Kateřina, dc. Ondřeje z Mazulova (1578/81 — 42/3); Kateřina,kovářka (1581 — 323); Kemlan Matouš (1585 — 115); Kharupl Pavel z Jindř. Hradce (1593/98 — 59/60); Kirmeezer Januš (1588/94 — 59/60); Klíma Jan, pekař (1823 — 212); Kliment, kožišník (1566 — 330); Knofliček Jakub (1555 — 1); Knofličková (1551 — 1); Kobylská Anna (1575 — 29); Kobylský Havel (1575 — 29); Kocourek Lipolt (1596 — 118); Kocourek Ondřej, starší města Jemnice (1587 — 63); Komárek Jakub (1574/90 — 112, 39, 47, 65, 322); Komorníkův Pavel (1603 — 121); Konva Mikuláš z Hrádku (1573 — 12); Koňas z Vydří Oldřich (1601/11 — 125, 132/33); Košeranda Matěj z Třebíče (1587 — 61); Kozárová Alžběta, pekařka (1744/60 — 166, 175); Kozárek i Kosárek Karel, pekař (1732/38 — 159, 163); Kozárek Ludvík, pekař (1787 — 193); Kosárková Mariana, pekařka (1761 — 176); Kosárek Michal, pekař (1765 — 179); Kozárek Štěpan, pekař (1698/1725 — 286, 147, 150, 152, 155); Köck Josef, purkmistr (1788/1820 — 194/95, 201/11); Krajiř z Krajku Albrecht (1560 — 5); Krajiř z Krajku Volf (1552 — 9); Král z Hříšice (1618 — 303); Králiček Petr (1603 — 68); Kratochvíle Lukáš, purkmistr (1773 — 185); Kratochvíle Petr, pekař (1667/78 — 296/98); Kratochvíl Tomeš, pekař (1640/70 — 291/96); Kraus Josef, purkmistr (1774 — 185); Kraus Vavřinec, purkmistr (1783 — 191); Krejsa Martin (1610/12 — 309, 133); Kroušek Matěj, pekař (1757/75 — 173, 181, 186); Krumvaldský Vavřinec (1567 — 46); Krystýn Jiřík (1586/1608 — 332, 64, 326, 331, 128, 30, 71); Krystýnův Václav (1604 — 128); Kryštof, barvíř (1569 — 4); Křišťan, bednář (1498 — 49); Křišťánův Marek (1577/78 — 113); Kříž (= Smolc) (1545/55 — 1. deska); Kříž Jan (1560 — zad. deska); Křížů Šimek³⁾ (1582(?) — 52); Kříž Tomáš (1596/1604 — 118, 331, 122, 119, 126, 130); Kuba starý (1498 — 49); Kuba šedivý (1498 — 49); Kubat (1599 — 119); Kubíček, pekař (1573 — 12); Kučera Andreas, pekař (1699/1726 — 287, 247, 150, 153, 156); Kučera Josef, pekař (1705/41 — 148, 151, 153, 157, 160, 165); Kučera Matěj, pekař (1750/1802 — 169, 177, 182/94, 198/203, 208); Kučera Tomáš, pekař (1724/40 — 155, 159, 164); Kučera Václav, pekař (1675/85 — 297/98, 282); Kuna v Urbanči (? — 322); Kymilan Florián (? — 331).

Laurenc, koželuh (1587/1600 — 56, 121); Laurenc z Mikulovic (1575 — 29); Laurencova Anna (1581 — 322); Laurencův Jan (1575 — 29); Laurencův Jiřík (1575/80 — 29, 45); Laurencův Matěj (1575 — 29); Laurencův Václav (1575/77 — 29, 35); Lecjake Tomeš ze Zad. Vydří (1566 — 328); Lida, příbuzná Matěje cihláře (1581 — 43); Liška Štěpán (1569/86 — 326, 47, 57); Leurenc, kovář z Norovic (1566 — 328); Lukáš, provazník (1614/17 — 305, 303, 300); Lukas Hanzl z Nové Vsi (1579 — 43); Lula Jan (1570/83 — 111, 115); Lysý Jan (1626 — 143).

Maltívek Jira z Mysletic (1566 — 328); Malý (1569 — 21); Marek (1551 — 1); Marek, krejčí (1601 — 68); Marek, sedlář (1604 — 70); Mariána, nožířka (1582(?) — 52); Markyta, koželužka (1578 — 41); Marsač Petr z Mi-

3) Pěkný příklad kolísání a změny rodového jména ukazují Křížové, u nichž vedle jména Kříž u jedné a téže osoby se vyskytuje i příjmení Svačha a Tomáše vedle Kříž se začíná objevovat i příjmení Mikšmeler, jež u jeho syna Eliáše ovládne úplně ve tvaru Mikšmeler nebo později Mikšmeler či Mikšmeler; a tak Křížové ponenáhlou kolem poloviny 17. stol. z Dačic mizejí. A je-li 1663 psán dobrohoštský celoláník v Dačicích v matrice ještě Ondřej Kříž, je v r. 1671 už z něj Křížek a toto jméno v potomcích Křížové dobrohoštského ovládne úplně. Ze Svačhů pak se ponenáhlu stanou Zwachové.

kulovic (1575 — 29); **Marta**, manž. Kašpara, popraveného (1579 — 43); **Martin** (1550 — 1); **Martin**, jirchář (1617 — 138); **Martin**, řezník (1601 — 119, 331); **Martin**, sládek (1608 — 71); **Martin**, řvec (1570/96 — 111, 332, 118); **Martin**, tkadlec, zvaný i **S tránský** (1600/01 — 122, 68); **Martin** trubačův (1582 — 52); **Martin** z Urbanče (1601 — 127); **Maštalíř Jan**, pekař (1731/66 — 158, 162, 166, 170, 175, 179); **Maštalíř Ludvík**, pekař (1700/20 — 287, 148, 151, 153); **Maštalíř Matěj**, pekař (1727/36 — 156, 158, 161); **Maštalíř Tobiáš**, pekař (1723 — 154); **Matěj**, bednář (1581/94 — 48, 51, 117); **Matěj**, cihlář (1574/78 — 112, 42); **Matěj**, mlynář z Černiče (1566 — 328); **Matěj**, perníkář (1600 — 123); **Matěj**, řezník (1606 — 69); **Mátl**, koželuha (1617/19 — 140, 331); **Matouš**, krajčí (1498 — 49); **Matouš**, řezník (1580/1608 — 114, 116, 331, 126, 128, 31, 71); **Matouš**, tkadlec (1583/1609 — 51, 132, 322); **Mejrar Jakub** (1613 — 133); **Mejrar Zachariáš** (1604/17 — 130, 137, 300); **Melichar řemenářův** (1590/1600 — 332, 122); **Melichar z Veselí**, strýc **Matěje**, cihláře (1581 — 43); **Melounek Martin** (1590 — 65); **Menšík Šimon** (1606/17 — 69, 300); **Merth Kuba** z Toužína (1552 — 7); **Mertl z Norovic** (1566 — 328); **Michal Gregor** (1613 — 73, 136); **Michalův Jan** (1579 — 44); **Michalův Marek** (1578 — 118); **Michal u Březinu** (1577 — 36); **Michal z Hostkovice** (1616 — 303); **Michal**, krajčí (1571/81 — 25, 31, 114); **Michal**, sládek, zvaný i **V o l i n s k ý** (1577/1604 — 35, 114, 65, 125, 70); **Michkové v Chlumci** (1587 — 116); **Mikšmelcar Eliáš** (1631 — 145); **Tomáš Mikšmelcar** (1603/09 — 69, 128, 132); **Mikuláš**, rychtář v Šachu (1579 — 43); **Mikuláš** (1588 — 116); **Mikuláš**, postihář (1569 — 21); **Mikulás**, rektor (1582 — 52); **Mikuláš**, sládek (1573/76 — 27, 113); **Mládek Jan** (1601 — 124, 322); **Mniškův Václav** (1568/69 — 21); **Mocle**, provazník (1596/1615 — 118, 332); **Morávek Pavel** (1572/1610 — 112, 37, 45, 47, 115, 54, 57, 61, 118, 122, 128, 309); **Morávková Zuzana** (1610 — 302); **Mosor Josef** (1788/90 — 194/96); **Motačka Káča** (1551 — 3); **Monzar Jakub**, truhlář (1606 — 131); **Mrkva Jan ze Zad. Vydry** (1566 — 328); **Mutina Jan** (1575/1613 — 26, 44, 31, 57, 135/36); **Mutinová Alžběta** (1575 — 26); **Mutinová Dorota** (1612 — 135); **Mutinová Kateřina** (1575/1613 — 26, 136).

Naumětek Jiřík (1593 — 117); **Nechod'domů**, kovář (1577 — 36, 322); **Nechod'domů Tomáš** (1582 — 37); **Netoličkové** (1559 — 2); **Netoličková Anna** (1569 — 324); **Netolička Jan** (1570/1607 — 111/12, 37, 35, 42, 39, 54, 57, 68, 121, 124, 119, 126, 130, 39); **Netolička Václav** (1566/74 — 327, 324, 332, 28, 331); **Nosek Jan**, pekař tovaryš (1582 — 52); **Notarii Samuel** (1600 — 122); **Novák Jíra z Vel. Pičína** (1565 — 328); **Novinka Jiřík** (1576/1604 — 49, 122, 130); **Nykodým**, kolář (1578/81 — 37, 47/8).

Obovský Josef, pekař (1686/97 — 282/86); **Oldřich**, rychtář z Urbanče (1601 — 127); **Ondřej**, cukrář z Jindř. Hradce (1604 — 129); **Ondřej**, pekař (1603/04 — 120, 128); **Ondřej z Urbanče** (1601 — 127).

Pachtů Simek z Řečice (1566 — 328); **Partl Vaněk** z Hostkovic (1616 — 303); **Paul**, krajčí (1580 — 114); **Paule Jiřík** z Lipolce (1617 — 140); **Paulus**, řezník (1580/94 — 114, 47, 54, 61, 63, 326); **Paulusova Lidmila** (1581 — 322); **Paur Toman** z Lipolce (1617 — 140); **Pavel**, jirchář (1604 — 121); **Pavel**, řvec (1560 — zad. deska); **Pavliček nad šatlavou** (1568/83 — 21, 4, 35, 42, 45, 115); **Pejtlař** (1550 (?) — 1); **Pešek Jan**, pekař (1819/27 — 210, 216); **Pešl Bartoš**, soukeník (1601 — 124); **Petr**, pekař (1626 — 143); **Petříčková** (1560 — 5); **Pezingar Štěpán** (1553/56 — 11); **Pičínský Ondřej** (1604 — 70); **Plikův Vaněk** (1550 (?) — 1); **Plikaska** (?) — 322); **Pirhan Andreas**, koželuha (1600 — 121); **Pleticha Matouš** (1599 — 119); **Pleticha Václav** (1565/69 — 19, 46, 336); **Plšek Pavel** (1551/52 — 5, 7); **Plšková Dorota** (1558 — 5); **Plzák Matěj** (1577/87 — 36, 44/5, 47, 322, 54, 61, 331); **Pokorný Jiřík** (1580 — 114); **Pokorný Vít** (1626 — 143); **Pokorná Maruška** (1626 — 143); **Pomazul Jakub** z Vesce (1573 — 12); **Porejtar Antonín** (1603 — 68); **Portle Michal**, písář města Jemnice (1587 — 63); **Pospíchal Jan** (1581/1603 — 114, 66, 64, 331, 120); **Pospíchal Linhart** (1550/85 — 1, 326, 336, 332, 115); **Pospíchal Pavel** (1609 — 132); **Pražský Václav** (1600/13 — 123, 125, 70, 130, 132, 309, 133, 73, 136); **Prokeš**, mlynář pod Norovici (1566 — 328); **Příhoda** (1824 — 213); **Příhoda Jan** (1558/59 — 6, 2); **Puč Toman** (1572 — 26); **Pučová Kateřina** (1572 — 26); **Pumperda Šimon** (1604 — 128).

Ráček Jan (1498 — 49); Rachková Mariana, zvaná i Vondráčková (1591/96 — 65, 118); Rachek Ondřej, kramář (1569/91 — 1, 111, 30, 40, 45, 114, 54, 65); Rambousek Jan, syndik (1789/95 — 195/201); Randal Pavel z Mor. Budějovic (1584 — 54); Márková Rejna z Blížkovic (1584 — 43); Rohoutek Jan (1558 — 5); Roudenský Pavel (1603 — 120); Rozporejtar Antonín (1599 — 119, 331); Růžička Jakub, pekař (1666 — 295); Růžička Petr, pekař (1638/57 — 290/94); Růžička Václav, pekař (1648/52 — 292/3); Rzounová Anna (1614 — 122); Rzoun Jan (1569/1600 — 136, 112, 114, 48, 122); Zrounku Lukáš (1569/1614 — 336, 28, 113, 122); Rzounku Marek (1569/80 — 336, 332, 322); Rzounková Rejna (1586 — 28).

Řečický Jan, farář (1610 — 309); Řehoř Pavel, pekař (1789/96 — 195, 202); Řezač Jan (1581 — 114); Řezač Marek (1580 — 43).

Sadil Petr (1612/17 — 133, 300); Sejdenykl Daniel (1626 — 143); Selčanský Václav, pekař (1644/69 — 291, 296); Severa i Severýn, řezník (1601/17 — 331, 125, 128, 135/36, 139); Skála Pavel (1551/52 — 1, 10); Skřivan Vavřinec (1580 — 114); Slepčíková Mariana z Tábora (1590 — 66); Sochor Šimon (1600/09 — 331, 67, 23, 132); Sommer Václav, syndik (1830/32 — 217/19); Souček Adam (1606 — 131); Soukup Lukáš, provazník (1610 — 309, 302); Staňkův Pavel (1631 — 145); Steklý Vondřej (1576 — 30); Strach, řezník (1582/1615 — 52, 122, 290); Strachova Anna (1581 — 323); Sup Florián (1631 — 145); Sup Martin (1577 — 35); Sup Matěj (1555/81 — 1, 2, 326, 45, 47); Sušicky Viktorin (1598/99 — 120, 119); Svachová Dorota (1570 — 111); Svach Martin (1577/84 — 36, 53); Svach Ondra (1552/58 — 10, 6); Svach Řehoř (1581/87 — 48, 61); Svach Šimon (1579/1631 — 44, 47, 122, 52, 128, 73, 136, 145; dva); Svoboda Jan, tovar. ševcovský; poddaný Karla Žerotína (1601 — 125); Svoboda Matouš z Hříšice (1601 — 126); Svoboda Václav z Hradištka (1601 — 127); Sýkora Zigmund, kolář (1610/16 — 302/03); Sýkora Vít (1614/17 — 305); Syrovátková Pavel (1569/85 — 326, 332, 55); Syrový Kašpar (1813/32 — 209/19).

Šafránek Jakub (1586 — 57); Šafránek starý Jan, truhlář (1578/1601 — 37, 35, 50, 332, 331, 322); Šalík Martin (1578 — 35); Šartle Oldřich (1550/67 — 1, 46); Šenpek Matouš z Jindř. Hradce (1604 — 129); Šibrová (1582 — 22); Šic Linhart (1569/96 — 336, 39, zad. deska, 45, 47, 57, 64, 118); Šiftar Kryštof (1603 — 69); Šilhavý Matouš (1555 — 1); Šilhavý Pavel (1576/93 — 30, 36, 59); Šimečkův Martin (1603/04 — 64, 129); Šimon, řezník z Jemnice (Tříma) (1587 — 63); Šlechtů Jakub (1578 — 35); Šlichtin Honz, syn Břežina (1603/17 — 68, 39, 300, 139); Šmakalův Vítěk (1590 — 330); Šmolek (— Kříž) (1545/51 — 1, 5); Šnejdar Řehoř (1579 — 43); Šteff, řemenář (1569/1600 — 4, 22, 35, 39, 113, 52, 115, 121); Šteflův Šimon (1590/1603 — 64, 68, 121); Štefl, řemenáře Vondra (1569/84 — 22, 52/3); Štefová, mydlářka (1570 — 111); Šteflíček, švec (1578/87 — 42, 62); Šteflíček Jíra (1587 — 62); Šteflíčkův Urban (1590 (? — 332, 331); Šteflíčkův Vávra (1587 — 62); Štodlар Beneš (1585 — 54); Štosinhymlová Anna (1631 — 145); Štosinhymle Dobíš (1631 — 145); Štosinhyml Kryštof (1604/17 — 130, 300, 137); Švýk starší z Lukos Jan (1552 — 9).

Táborský Václav, pekař (1668/92 — 296, 299, 283/84); Tantarydl Jan (1552/53 — 9, 11); Tantarydka Anna (1596 — 118); Tlučbaba Jan (1581/1610 — 48, 64, 130/32, 309, 302); Tlučbaba Jiřík (1616/17 — 304, 300); Tlučbaba Pavel (1617 — 300); Tlučbaba Tomáš (1617 — 300); Tobiáš (1570/78 — 112/3); Toman, soukeník (1587/1601 — 63, 125); Tomanka provazníkova (1596 — 118); Tomeš, rychtář z Toužina (1601 — 127); Topková Anna (1566 — 330); Trachta, pekař (1556 — 335); Trnka z Trná Vít (1601/01 — 124/26, 68); Trojánek Jiří (1557/77 — 2, 22, 4, 36); Trouval (1551/68 — 5, 7); Trouval Pavel (1593/98 — 66/7); Trouvalová Lída (? — 322); Triletí Šimon (1560/69 — zad. deska, 4); Tuček, purkmistr (1784/85 — 191/2); Tučková Kateřina (1568/85 — 7, 112, 31, 55); Tučkův Mikuláš (1580 — 45); Tučků Vaněk (1550/76 — 1, 31, 113); Tůma, řezník (1554/70 — 11, 111); Tůmová Anna (1578/87 — 41, 63); Tůmová Anýžka (1587 — 63); Tůma Bartoloměj (1587/1613 — 63, 331, 132, 73, 136); Tůmová Estera, roz. Morávková (1610 — 302); Tůma Vít (1577/1616 — 36, 41, 39, 45, 322, 37).

63, 23, 302, 303); **Tyter Martin**, pekař (1639/58 — 290/94); **Tytr Rafael**, pekař (1660/83 — 294/97, 299, 281).

Udinek z Roseče David (1578/83 — 40, 43, 114/5); **Urban**, švec (1578/87 — 37, 47, 62); **Urbánek**, řezník (1566 — 4).

Václav, kožišník (1601/03 — 44, 313); **Václav**, pekař (1626 — 143); **Václav**, řemenář (1617 — 137); **Václav z Veselí** (1581 — 43); **Valentin z Mor.** Budějovic (1584 — 53); **Valentin**, písar (1574 — 28); **Vaňků Pavel z Brandlíná** (1566 — 328); **Vávra z Lideřovic** (1616 — 303); **Vavríneč u Matěje cihláře** (1578/81 — 42/3); **Večeřel Jan** (1596/1600 — 118, 123); **Vejs Tobiáš** (1617 — 300); **Venele**, soukeník (1587/93 — 63, 67); **Vencíčův Jakub**, měst. písar v Telči (1587/1604 — 63, 128); **Veselský Vondra** (1603/04 — 331, 121, 120, 128/9, 314); **Věžník z Věžník Jan** (1570/78 — 111, 40); **Vít**, nožíř (1576/84 — 49, 19, 46, 324, 52); **Vít**, soukeník (1551 — 5); **Vítel ze Stráně** (1570 — 111); **Vitus** (1572 — 8); **Vituska** (1581 — 322); **Vitus**, rektor (1569/73 — 24); **Vlach Honz** (1573 — 12); **Vlach Jakub** (1573/83 — 12, 114/5); **Vlach Šenyhonz** (1585/1600 — 56, 322); **Vlach Štefle** (1591 — 64); **Vlašek** (1550 — 1); **Vlk Havel z Telče** (1612 — 135); **Vojka Antonín ze Lhoty** (1566 — 328); **Vojka Barta ze Lhoty** (1566 — 328); **Vokoun Filip**, pekař (1813/25 — 209, 211, 214); **Vokoun Josef**, pekař (1746/90 — 167/8, 172/3, 177, 182/3, 185, 189, 196); **Vokoun Karel**, pekař (1752 — 170; 1824 — 213); **Vokoun Kristián**, pekař (1739/68 — 163/4, 171, 181); **Vokoun Lukáš**, pekař (1707/42 — 148/9, 151, 154, 157, 160, 165); **Vokoun Petr**, pekař (1800 — 206); **Vokoun Václav**, pekař (1874/77 — 297/98); **Wolf**, bednář (1569-326); **Wolf**, provazník (1597 — 326); **Volinský Jan** (1587 — 116); **Vondra z Hostkovic** (1616 — 303); **Vondra**, tesař (1588/1617 — 116, 331, 140); **Vondráček** (1559 — 12); **Voršilka** (1570 — 111); **Vosušek** (1555 — 1); **Vraný Martin** (1573 — 12); **Vrchlabský z Vrchlabí Petr** (1587/88 — 116).

Walreich Pavel (1616/17 — 303).

Zahrádecký Václav (1601 — 44); **Zach Zikmund**, purkmistr (1781/87 — 189, 193); **Zacharyáš**, kramář (1603 — 120); **Zajíček Daniel** (1601 — 125); **Zajíček Jan**, švec (1566/93 — 327, 324, 27, 67); **Zajíčková Maruše** (1569 — 324); **Zajíček Pavel** (1600 — 122); **Zeehe Ambrož**, syndik (1813/25 — 209/14); **Zelenka**, krejčí (1581 — 48); **Zelenka Pavel** (1573/1600 — 12, 123); **Zelenka Řehoř** (1569 — 326); **Zikmund Matouš** řezník (1608 — 72); **Zručský z Křenovic** Vavríneč, farář (1601 — 124, 126); **Zumr Tomáš** (1587 — 56); **Zuzana**, žena **Filipa z Hostkovic** (1616 — 303); **Zwach Josef** (1831 — 218).

Žabka Jan (1551 — 3); **Žambera** (1578 — 35); **Židek Tomáš** (1606/36 — 131, 143); **Živnůstka Jan** (1601 — 331, 124, 219); **Život Jira**, pekař (1569/96 — 336, zad. deska, 118, 323); **Životová Mandalena** (1596 — 118).

D R O B N É Č L Á N K Y.

Dr. Karel Šmrha:

Dvorní malíř Petra Voka z Rožmberka Bartoloměj Beránek-Jelínek.

V naší literatuře o dějinách umění zůstává skoro nepovšimnuta významná česká škola malířská,¹⁾ jež ke konci renesance působila hlavně na rožmberském panství. Doplnil jsem proto staré zprávy novými poznatky z pozemkových knih — tedy z pramenu, který pro dějiny umění nebyl u nás ještě soustavně studován — a chci zde nově zhodnotit alespoň poříznu roztroušená data životopisná o *Bartoloměji Beránkovi*, jinak *Jelinkovi*, zakladateli této školy, k jejíž druhé generaci patří další známý malíř rozm-

¹⁾ Ani v jediném dějepisu umění není o ní nejmenší zmínky!

berský Tomáš Třebechovský²⁾) a k třetí generaci žáci Třebechovského Jiří Lokajíček³⁾) a Pavel, syn Ladislava Dudka z Třeboně.⁴⁾

První zprávu o Bartoloměji Beránkovi-Jelínkovi zaznamenal Václav Březan v Životopise Petra Voka z Rožmberka. Píše tam (str. 109) u roku 1585: „... Toho roku pronajato bylo dílo malířské na zámku Bechyni Bartoloměji Jelínkovi, malířovi obytnému v Budějovicích, při němž práci vedl i léta 1587, a některé sto kop miš, od něho mu dáno.“ Z této zprávy omylem vyvozoval Rybička⁵⁾ a podle něho Dr. Toman,⁶⁾ že Beránek-Jelínek se narodil v Českých Budějovicích, což ovšem z Březanova zprávy nijak neplyne, zvláště když v českobudějovickém archivu se dosud nenašel jediný doklad, který by tomu nasvědčoval. Zatím zůstává tedy nejisto, odkud jmenovaný malíř pocházela.

Jeho jméno by nasvědčovalo, že byl původem Čech a to také v plné míře potvrzuji doklady, o nichž bude ještě zmínka. Všechny Beránkovy dopisy i všechny smlouvy, jež psal anebo podepsal, jsou totiž vesměs psány česky a v německých zápisech o veruňcích, kde písali často překládali příjmení (Čert — Teufel a pod.), je jeho jméno zapsáno vždy jen v českém znění.

Avšak z Březanova záznamu plynou ještě další poznatky, a to, že Beránek se narodil někdy kolem roku 1565, ne-li o něco dříve, protože roku 1585 byl již umělcem tak zdatným, že mohla mu být na Bechyni zadána samostatná práce malířská. O jakou práci tehdy šlo, se dá usuzovat podle toho, že bechyňský zámek byl tehdy rozestavěn. Musila to být tedy nejspíše výzdoba vnějšku zámeckého anebo některé síně zámecké, s čímž by souhlasila jak dlouhá doba, kterou Beránek na onu práci potřeboval, tak i značná částka peněžní za ni.

Z téhož Březanova spisu (str. 123) se dále dovidáme, že se roku 1589 v Soběslavi vdávala Anna Špillerin, sestra manželky „Bartoloměje malíře J. Mi páně“, byl tedy Beránek již r. 1589 ženat se Špillerovou, o níž se z pozdějších zpráv⁷⁾ dá zjistit, že se jmenovala křestním jménem Marta a byla rozená Němka.

Další zprávy o Beránkově jdou potom již dosti plynule.⁸⁾ Tak opět v Březanovi (str. 129) je poznámeno, že v srpnu 1590 byla jím malována „věže okrouhlá nová na hrádku Krumlově počna od svrchku pod makovicí, jenž také toho roku 28. julií postavena, i na zdi“. Z této freskové malby se dosud zachovala část na zdi pod jmenovanou věží a je skvělým dokladem malířské zdatnosti Beránkovy.

Ale Beránek tuto práci jistě jen v rychlosti dokončil, neboť r. 1591 byl již opět volán na Bechyni, kde Petr Vok z Rožmberka sjednal s ním dne 10. září smlouvu „o malování dvú stran v place na zámku Bechyni, na kterýchž před 2 léty bylo se počalo malovati...“⁹⁾ Tedy opět se měl uplatnit jako malíř fasád.

Od roku 1592, kdy se Petr Vok ujal po svém bratru vlastnictví, působil Beránek-Jelínek téměř výhradně v Českém Krumlově. Již toho roku maloval nějaké „nástroje jesuitům ke hře“ (zajisté do krumlovské koleje) a dostal za to z panské pokladny 2 kopy 23 gr. 1 d.¹⁰⁾ roku 1593 obdržel za malování erbů k pohřbu (pana Viléma z Rožmberka?) částku 60 kop¹⁰⁾ a konečně v období 1593/4 dostal z rozmberské pokladny na rozličné barvy 34 gr. 2 d.¹⁰⁾

2) Podrobné zprávy o něm viz Pam. arch., roč. XVII., XVIII. Mareš: Materialie k dějinám umění, uměleckého průmyslu a podobným.

3) Pam. arch. XVII. 644, XVIII. 99, 102, Mareš: Materialie.

4) Pam. arch. XVII. 644, Mareš Materialie.

5) Pam. arch. XIII. 23, Ant. Rybička: Pomůcky k životopisnému slovníku českých malířů, str. 23.

6) Dr. Prokop Toman: Nový slovník umělců, str. 34.

7) Poz. kn., Č. Krumlov, č. i. 4, fol. 248, 248 p. v.; Joh. Matthäus Klimesch: Urk.- u. Regesten-Ech. d. ehem. Klarissinen-Klost.; str. 293/4.

8) Je asi omylem, tvrdí-li se, že B. žil v Soběslavi (Pam. arch. XIII. 23, a Toman: Slov. 34), protože schází proto veškeré doklady.

9) V. Březan: Život Petra Voka z R., str. 138.

10) Pam. arch. XVII., Mareš: Materialie, 465.

Tyto zakázky byly Beránkovy patrně podnětem k tomu, že se r. 1594 usazuje trvale v Českém Krumlově koupiv tam dne 9. března 1594 v Prostřední ulici od vrchnosti dům¹¹⁾ za 450 kop. Zavdal na něj do vrchnostenské pokladny hned 100 kop míš. a zavázel se, že ostatní veruňky bude platiti po 10 kopách ročně. V tomto zápisce se o něm již výslovně mluví jako o „dvorském malíři“ Petra Voka z Rožmberka.

Častým stykem s vrchností, jakož i svým nemovitým majetkem, který později rozmniožil, zjednal si Beránek v Českém Krumlově značnou vážnost i vliv, neboť v krumlovské pozemkové knize v zápisce z r. 1596 píše se o něm¹²⁾ nejen jako měšťanu, nýbrž i jako o spoluradním města Českého Krumlova a tituluje se „slovutný“.

Zakázek měl Beránek i dále dostatek, jelikož podle účtů¹³⁾ dostal v době 1595/96 „na dílo obrazu“ 30 kop, v letech 1598/99 „od malování kontrfektů“ Petru Vokovi „do pokoje“ 136 kop, r. 1599/1600 od malování „některých věcí“ Petru Vokovi „do pokoje“ a od nového čihadla za starým dvorem 19 kop 28 gr., od malování šreibtiše 40 kop, za rozličné barvy 15 kop 24 gr. 6 d., r. 1600 maloval na bechyňském zámku¹⁴⁾ krásný strop, r. 1600/1 dostal od malování 14 erbů¹⁴⁾ „na trouby a bubny vlastké na damaškové praporce“ 52 kop 30 gr., r. 1601/2 od malování kontrfektů a jiného díla 85 kop, jakož i od malování kontrfektu Viléma z Rožmberka 43 kopy.¹⁵⁾

Při takovéto spoustě významných zakázek pro vrchnost nelze se ovšem diviti, že Českobudějovičtí musili ho r. 1598 důrazně upomenouti,¹⁶⁾ aby si pospíšili s malováním v jejich kostele. Jak pořídili, nevíme, stejně jako nevíme, co pro ně Beránek maloval.

Tohoto období se také týká Jelinkova žádost z r. 1596 na krumlovskou radu městskou,¹⁷⁾ aby směl za svým domem postaviti zed' a „pro pohodlí své a časem vykládání dila svého malířského v též místě“ zřídit tam pavlač. K uskutečnění však nedošlo.

Při tom všem s hotovými penězi nebyl Beránek na tom nijak zvláštně. Veruňky na svůj dům nesplácí, třebaže byly jen 10 kop ročně. Přičinou toho byly patrně peněžní nesnáze Petra Voka z Rožmberka, protože r. 1598 daroval mu jmenovaný šlechtic jeden dílec gruntu „od gruntů při Novém dvoru“,¹⁸⁾ zajisté na zaplacení dlužných částeck, a r. 1602,¹⁹⁾ kdy již panství předal císaři a přestěhoval se na Třeboň, zaplatil na jeho dům částku 300 kop. S tím by se shodoval i nápadný fakt, že téhož roku také Beránek osobně složil na svůj dům veruňky zasezelé za 4 roky.¹⁹⁾

Pátráme-li, jak velký byl tehdy Beránkův majetek nemovitý, shledáme, že to byl jednak dům v Prostřední ulici,²⁰⁾ z něhož platil 1 gr. 5 d. poplatku, jednak grunty a zahrádky, z nichž platil 4 gr. a posléze zahrada lehmovanská, z níž platil 3 gr.²¹⁾ Tedy majetek poměrně slušný.

11) Poz. kn. č. i. 3; fol. 360.

12) Poz. kn. č. i. 3; fol. 369.

13) Pam. arch. XVII., Mareš: Materialie, 465.

14) Pam. arch. XVII., Mareš: Materialie, 735.

15) tamtéž, 466.

16) Přepisy v archivu země české (srov. Winter: Řemesl. str. 218).

17) Poz. kn., Č. Krumlov, č. i. 3, fol. 369, 369 p. v.

18) Poz. kn., Č. Krumlov, č. i. 3, fol. 439.

19) Poz. kn., Č. Krumlov, č. i. 4, fol. 54 (srov. č. i. 3, fol. 48).

20) Winter: Řemeslnictvo str. 217 omylem tvrdí, že se přestěhoval na Jindř. Hradec r. 1599, podobně též Toman: Nový slovník umělců 34.

21) Joh. Sedláček: Bilder aus Krummau's Vergangenheit 15 b; (též Urban von Urbanstadt: Geschichte — rukopis). Pam. arch. XXIII.: (Gross: Malíř Bartoloměj Jelínek 448/49. Pam. arch. XVIII. Hynek Gross: Dodatek ku zprávě o malíři Bartoloměji Jelínkovi v Č. Krumlově, 637/38; rok 1585 je omylem. — Pam. arch. XVII. Mareš: Materialie 46; viz též dále.

Na konec tohoto období patří také smutná událost v rodinném životě Beránkové — zemřel²²⁾ mu totiž synek Jan r. 1601.

Svého příznivce Petra Voka z Rožmberka nenásledoval Beránek do jeho nového sídla, nýbrž zůstal v Krumlově, nechťej zajisté opustiti svůj nemovitý majetek. Nový majitel panství, císař Rudolf II., zadal mu hned r. 1602 prostřednictvím svého rady Jakuba Menšíka z Menštejna²³⁾ větší práci, totiž zhotovení obrazů a map krumlovského i netolického panství, jejichž rozsah nechtěl císař osobně shlédnouti. Beránek pak skutečně podle tohoto příkazu „obrejsoval“ zámek i město Krumlov se čtyř stran spolu s okolními vrchy, a to všechno „barvami vymaloval“, dále vymaloval „jak (krumlovský) zámek i město v gruntu leží“ a při tom okolní krajinu, potom rybník pod zámkem, rybník spolu se zahradou, sádkami a tumplacem, pak zahradu, která připadla císaři na Novém městě krumlovském, jakož i vymaloval dva pohledy do vnitřku farního kostela krumlovského a jedno vyobrazení předního oltáře, který tam dal dělati „pan Petr z Rožumberka“. Z téhož poručení pořídil Beránek také mapu celého krumlovského i netolického panství spolu s okolními statky, jakož i „obrejsoval“ se čtyř stran zámek Kratochvíl, i „barvami spravil“ a vykontrfektoval celkový pohled na tento zámek s okolními vrchy, konečně pořídil i plán zámku Kratochvíle a Leptače, na němž byly pokoje a bašty „narejsovány“ „v kruntu“, kdežto kostel a některé pokoje „podle perspektivy“, dále vyobrazil kratochvílskou oboru s okolními rybníky, háji i jinými případnostmi.²⁴⁾

Na přání pana Jana Vřesovce, nejvyššího lovčího Rudolfa II.²⁵⁾ vymaloval pro císaře také ještě ptáčnici, která stála v Krumlově v zahradě na Novém městě, a udělal „fizirung“, jak by se také v Praze měla stavěti ptáčnice.

Jak je viděti, šlo o zakázku značně velkou (20, event. 21 kusů), avšak Beránek byl s ní hotov v době od 25. května asi do posledních dnů listopadových r. 1602, jsa při tom živ jen ze svých prostředků. Jistě byl pevně přesvědčen, že po skončení práce bude mu vše hned zaplaceno. Ale mylil se. Lze to seznat z jeho žádosti na českou komoru z 7. prosince 1602, kde žádá o zaplacení 250 kop a vypisuje, jak zakázky dostal, co vše udělal a odvedl, jakož i podotýká, že se v Praze již dlouhý čas marně zdržuje, mešká i má značnou útratu.²⁶⁾ — Ale také česká komora nijak nepospíchala s placením. Podle poznámky na rubu téže listiny²⁷⁾ dostal Beránek zaplacenou až 12. prosince 1602 a jen 150 kop z krumlovských důchodů. Zbytek dlužné částky, to jest 100 kop, dostal vyplacen na hradě pražském až dodatečně, neboť v Čechách²⁸⁾ jsou tyto položky vyúčtovány roku 1603 každá zvláště.²⁹⁾

Pro císaře maloval potom Beránek také nějaké „mapy, landshafty, okolo Lince položené krajiny“,³⁰⁾ za něž obdržel roku 1604 částku 50 kop.

O Beránkových pracích v dalších letech zatím nevime nic, až zase prvním dokladem o jeho činnosti je nedatovaný dopis, který je třeba klásti asi do r. 1609 anebo 1610.³¹⁾ Beránek v něm piše Petru Vokovi z Rožmberka, že mu zaslal darem obraz na jeho heslo „In silentio et in spe“ a přeje mu šťastné vánoce i nový rok. Při té příležitosti zdůrazňuje své dřívější služby i podotýká, že je mu vždy k službám a že chce to, v čem se kdy jeho služby obmeškal, s pomocí boží zase nahrazovati. Patrně se tedy Petr Vok z Rož-

22) Podle výpisu z „Matricae Baptizatorum, Copulatorum ac Mortuorum ad archidiaconalem Ecclesiam S. Viti Crumloviensem . . .“ opatřeného laskavostí p. Činátla a P. Bernardina Mráze.

23) Pam. arch. XVII., Mareš: Materialie 465/466.

24) Pam. arch. XVII., Mareš: Materialie 467/68.

25) tamtéž, 468.

26) tamtéž, 466.

27) tamtéž, 467.

28) tamtéž, 466.

29) Na pražském hradě B. r. 1603 tedy nepracoval (omylem u Tomana 34).

30) Pam. arch. XVII., Mareš: Materialie, 466.

31) tamtéž, 637.

berka na něho hněval pro odmítnutí nějaké práce v období, kdy již nebyl pánem na Krumlově. Potom již skutečně nacházíme, že Beránek dělal (1610) pro Petra Voka „některé věci“³²⁾ za 100 kop a 2 kontrfekty³³⁾ za 40 kop a r. 1611/12 kontrfekt hraběte Zrinského a obraz sv. Bartoloměje za 24 kop.³⁴⁾

Po celou tu dobu, do níž spadají tyto události, bydlil Beránek (podle citovaných dokladů) na Krumlově, platě osobně dlužné veruňky na svůj dům a zaujímaje v městě významné postavení společenské.³⁵⁾ Roku 1612 dne 31. prosince se o něm opět piše jako o spoluradním,³⁶⁾ to však již bylo ve spojitosti s prodejem jeho polí a vorných gruntů, které měl nad „sychhauzem“, jakož i s prodejem zahrady a chmelnice při cestě k Budějovicům též blízko sychhauzu. Kupcem byl konvent kláštera sv. Kláry v Krumlově. Velkému blahoobytu by tento prodej nijak nenasvědčoval, protože došlo k němu právě v době, kdy Beránek dlužil na svůj dům veruňky již za 6 let.³⁷⁾ Avšak ani po tomto prodeji je nemohl všechny zaplatit, nýbrž dne 26. dubna 1613 složil na ně³⁸⁾ pouze částku 30 kop, která stačila sotva na krytí dlužných veruňek zá 3 roky, a téhož roku o něco později musil, někdejší hrdý malíř, přenechat na veruňky ubohou částku 15 kop, které měl dostat za malování tyček k novým nebesům.³⁹⁾ I tento druh práce, kterou by byl jindy zajisté odmítal, nasvědčuje tomu, že se mu již nevedlo valně.

Další veruňky⁴⁰⁾ složil Beránek potom roku 1614 a 1616 (tehdy 4 na jednou), to však byla poslední splátka, kterou osobně složil. V dalších letech až do r. 1622 sice se ještě jeho dům označuje v pozemkových knihách jako dům malíře Beránka,⁴¹⁾ ale r. 1625 se píše o něm již⁴²⁾ jen jako o domě „Bartolomee Malerin“. Patrně někdy v mezidobí od 1622 event. 1616 do 1625 Beránek-Jelinek zemřel. S tím by také souhlasil fakt, že r. 1626 dne 27. května platí jeho bývalá žena Marta, později provdaná Jeludesová, všechny zasezelé veruňky na předcházejících 10 let,⁴³⁾ jakož i že téhož roku jeho dům prodává.⁴⁴⁾ Roku 1627 již nežila odkázavší předtím 20 kop německému bratrstvu (kostelnímu).⁴⁴⁾

Pro dějiny českého umění má Bartoloměj Beránek-Jelinek značný význam nejen jako zakladatel malířské školy, nýbrž hlavně proto, že se z jeho děl zachovaly pěkné fresky na zámku v Krumlově, velmi slušně malovaný strop na Bechyni a že za jeho práci lze se značnou pravděpodobností považovati portréty Viléma a Rožemberka v Krumlově (na zámku, na radnici, v gymnasiu) a snad i zajímavý portrét Petra Voka z Rožemberka na hlušickém zámku,⁴⁵⁾ tedy vesměs díla, která by si zasloužila větší pozornosti, než se jim dosud dostalo.

32) tamtéž, 466.

33) tamtéž, 466.

34) tamtéž, 466.

35) Prodej zahrádky (r. 1607) na vrch při zycheizlu (!) mistru Tomáši Djnovi za 17 kop, spadá však již do těchto let! (Pozn. kn., č. i. 3, fol. 439).

36) Dr. Joh. M. Klimesch: Urkunden und Regestenbuch d. eh. Klaris. Kl., str. 293/94. U zápisu je otištěna pečeť Beránkova, kterou Klimesch popisuje takto: „ein Schild, darüber ein Helm und zu beiden Seiten der Helmzierde je ein B.“

37) Poz. kn., č. i. 4, fol. 54.

38) tamtéž, fol. 54.

39) Poz. kn. Č. Krumlov č. i. 4, fol. 54.

40) tamtéž, fol. 54.

41) tamtéž, fol. 219, 224 (srov. tamtéž fol. 248).

42) Poz. kn. Č. Krumlov č. i. 4, fol. 258.

43) tamtéž, fol. 54.

44) tamtéž, fol. 248 (srov. 248 p. v.) Urban: Geschichte.

45) Není-li dílem Beránka-Jelinka, pak je dílem Třebochovského, tedy malíře, který se učil u Beránka.

Dr. Antonín Haas:

Erich Keyser: „Bevölkerungsgeschichte Deutschlands.“

Nová doba právem postavila do středu vědeckého zájmu pojem národa, který řadí nad ostatní a jiné skupiny, na něž se rozpadá lidská společnost, je-li posuzována s různých hledisek. První a základní podmírkou každého moderního díla, které se zabývá etnografií nebo demografii, jest přesné vymezení vnitřního obsahu tohoto slova a jeho ohrazení proti ostatním, bližším i vzdálenějším pojmem.

Proto také Erich Keyser zahajuje svoji obsáhlou — 459stránkovou knihu, vyšlou minulého roku v druhém rozšířeném vydání v nakladatelství S. Hirzel v Leipzigu a vyčerpávající dané thema se všech hledisk, výkladem o národu, rase, státu, obyvatelstvu a pod. Národ podle něho jest živoucí společenství lidí, kteří na základě příbuzenského původu tvoří společenství krve a práce a tak se liší od ostatních skupin lidského pokolení. Tím jest již určen i poměr mezi národem a rasou. Zatím co u rasy převládá zřetel přírodněvý, vzniká pojem národa spíše pod vlivem duchovních hledisek. Z národa rasově a duchovně chápánoho může vzniknouti národ v politickém smyslu, je-li sjednocen v jediném státním útvaru. Jestliže položíme rozhodující váhu na určité území a prostor, vznikne nový pojem, totiž obyvatelstvo (Bevölkerung); je to společenství všech lidí bez ohledu na jejich biologický původ, kteří obývají přesně ohrazený kus povrchu zemského. Jest proto pochopitelné a zřejmé, že dějiny národa, země nebo státu, ličené s tohoto stanoviska, musí věnovat pozornost nejen národu, který se stal rozhodujícím činitelem v popisovaném prostoru, nýbrž i všem národním celkům, jež jakýmkoliv způsobem vešly s ním ve styk.

Prvé kapitoly Keyserovy knihy vycházejí tudíž od nejstarších zmínek o existenci člověka na zemi, předeším v Evropě. Jejich rozborem dochází autor k závěru, že Německo jest kolébkou Indogermánu, kteří byli nikoliv skupinou národu, nýbrž národem jediným, bezprostředním to předchůdcem dnešního národa německého. Jejich kolébka stála v severním a ve středním Německu, odkud se počali v mladší době kamenné šířiti po celé Evropě. Ve spojení s prapůvodním obyvatelstvem vznikají tak skandinávské kmeny na severu, Keltové na západě a Illyrové na jihu, zatím co na území vlastního Německa se vytváří již tehdy národ německý. Tento pohyb, který trval několik tisíc let a který se stal patrnějším po zničení římské říše, jest znám pod jménem stěhování národů. Musíme si však při tom být vědomi té skutečnosti, že zde nemáme co činiti s rychlým přesunem velikých mas lidu, nýbrž že to bylo spíše pozvolné pronikání na poli politickém a zvláště kulturním, při čemž většina lidí zůstávala v klidu, přijímajíc od poměrně tenké vrchní vrstvy nejen politické zřízení, nýbrž i duchovní hodnoty. V téže době se mění také od základu způsob života indogermánského obyvatelstva. Na místě pohyblivějších pastevců nastupují usedlí sedláci. Podle souhlasných svědecť klasických autorů byli starí Germáni vysokého vztřuku a světlých vlastů, v oblasti duchovního světa se pak vyzdvívají jejich přísné mravy, zvláště vysoko stojící názor na manželství, z čehož se vyuvinulo silné cítění pokrevních a příbuzenských svazků (Sippe). Zatím se také národ rozdělil v několik stavovských skupin. Ze svobodných selských rodin vynikají ty rody, které se účastní běhu veřejných událostí a které stojí tak nejen v čele státu, ale i v čele vojska. Sedláci i šlechta požívali plně veřejného práva. Kdo ho neměl, patřil k nesvobodným. I ti mohli držeti nemovitý majetek, museli však být před soudy zastupováni jinou, plně svobodnou osobou, pod jejíž ochranou a srovnaností stálí. Do podřadnějšího postavení se dostali buď zadlužením nebo porušením platných řádů. V podobném, polosvobodném stavu stáli tak zv. *lites*, t. j. sedláci jiných národů, kteří dobrovolně přijali novou vrchnost. Zcela mimo státní a národní společenství byli cizinci a hosté, spra-

vující se svým vlastním právem. Pokud se týče celkového počtu veškerého obyvatelstva, sídličího v německém prostoru, nelze říci nic určitého, neboť i sebe propracovanější a promyšlenější dohadu se navzájem liší o více než 100%.

Jestliže ve starověku z cizích národních skupin žili v německém prostoru vlastně jen římskí kolonisté a vojáci, méně se v raném středověku situace velmi podstatně tím, že postupem germánských kmenů na východě byl navázán styk se Slovany a jinými baltickými národy, zatím co nájezdy Avarů, Hunů a Maďarů nezdůstaly rovněž bez stopy na národnopisné složení středoevropského obyvatelstva. V téže době se vytváří také z prvotně jediného německého národa řada kmenů, jako Frankové, Sasové, Bavori a jiní. S hlediska stavovského utřídění zůstávají nejdoposud nejstarší vrstvou ještě stále svobodní sedláci. Nad nimi stojí šlechta politická, úřednická a vojenská a pod nimi lidé polosvobodní, nesvobodní, kupci, Židé a cizinci. Ani v tomto období nelze přesně stanoviti celkový počet obyvatelstva, zdá se však být podobno pravdě, že se zdvojnásobil až ztrojnásobil, stoupnul od poloviny 12. stol. asi na 7–8 milionů. Četné války a získávání i osídlení nových ploch na východě zmenšilo poněkud průměrnou hustotu obyvatelstva, o jehož biologickou čistotu a eugenickou výši pečovaly přísné předpisy v oboru práva manželského. Na druhé straně jest však nutné vzpmomenouti vzrůstajícího vlivu křesťanství, které svým názorem o rovnosti všech lidí a o ochraně slabých i neduživých působilo podle autorova názoru celkem neblaze.

Víra Kristova přináší do Německa nový stav, duchovní. Tato společenská třída se uzavírá proti ostatním národním vrstvám nejen nadzemským posvěcením, nýbrž i zvolna postupujícím celibátu, jenž se projeví přímo tragicky právě mezi nejvyššími a nejlepšími společenskými vrstvami. Zcela překvapující jsou ty kapitoly Keyserovy knihy, v nichž se ličí, jak rychle vymíraly mnohé přední panské rodiny tím, že většina jejich příslušníků se věnovala kněžskému povolání nebo se skryla za klášterní zed.

Další citelnou ránu zasadily populaci četné mory, drobné feudální půtky, velké krvavé války i křížové výpravy. Byl to však převážně německý sedláč a německý kupec, kteří nezdolnou podnikavostí získali svému národu přechodně ztracenou půdu na východě a na jihu, k níž připojili ještě jiné oblasti. V této době přešlo sice do německých žil dosti jalonářní krve, byla však záhy překonána přirozenou silnou natalitou německého národa, jeho houževnatostí a vytrvalostí. Po stránce společenského rozvrstvení přináší vrcholný středověk vznik stavu městského, zcela odlišného celým způsobem života od ostatních složek národních, především od selského stavu, z něhož měšťané převážnou většinou vyšli a který mu stále dodával a dodává nové a potřebné přírůstky. Je totiž všeobecně známým zjevem, že městské obyvatelstvo nestačí přirozenou měnou udržeti svůj počet alespoň na stejně výši, nýbrž že musí být stále doplňováno přistěhovalci, pocházejícími především z venkova. Tuto přirozenou i umělou měnu městského obyvatelstva lze sledovat od samého počátku měst na základě hojně zachovaných městských knih, které dovolují také určiti přibližný počet obyvatelstva v jednotlivých městech i průměrný počet lidí, připadajících na domácnost (zpravidla 4–5 hlav). Z nich poznáváme dále, že již tehdy celkový počet žen přesahoval počet mužů. Stálé války, značnější nebezpečí na cestách nežli doma, jakož i značnější nemírost v žití přispívaly k větší úmrtnosti mužů.

Než přes stoupající životní úroveň i přes pokračující kulturní zjemnění počet obyvatelstva v pozdní gotice a v nastupující renesanci nestoupal tak rychle jako dříve. Přispívala k tomu i ta skutečnost, že ke uzavírání sňatků docházelo značně později než dříve, neboť nyní trvalo delší dobu, nežli mladý muž dosáhl takového postavení, aby mohl založit vlastní rodinu. Nejkrutější ránu zasadila však populačnímu vývoji třicetiletá válka, která vyhubila v některých krajích a městech polovinu i více obyvatel a která proměnila četná lidská sídla ve zcela opuštěné trosky. Ruku v ruce s válečnými bědami kráčely nakažlivé nemoci, které se šířily začasté lavinovitě po kraji a dokonávaly tak dílo zkázy.

Také pronásledování pro víru vyhnalo tisíce a tisíce lidí z jejich vlasti, aby však na druhé straně příliv jiných náboženských uprchlíků z ciziny vyplnil opuštěná místa po nich. Z krajin, osídlených německými národními skupinami, připomeňme Švýcary a nekatoliky z habsburských zemí, z německých národů jmenujeme francouzské hugenoty, Skoty a Valděnské.

Velké přesuny v počtu i ve složení obyvatelstva i postupující potřeba peněz a branců vedly k prvním podrobnějším soupisům veškerého obyvatelstva na jednotlivých panstvích i v jednotlivých zemích a státech. Podle nich lze poznati nejen vlastní počet lidí, nýbrž i stáří, stav, natalitu, úmrtnost i přistěhovalectví a to jak na venkově, tak i v městech. Poměry na jednotlivých místech se vyvíjely velmi rozmanitě, přece však jest možné celkově říci, že ve městech byla menší porodnost a větší úmrtnost nežli na venkově, jako tomu jest ostatně i dnes. Tím se stalo, že celkový pohyb obyvatelstva uvnitř německého prostoru se změnil. Jestliže v dřívějších dobách byl východ osídlován kolonisty ze západního Německa, dodávají v pozdějších letech a v pozdějších stoletích východní, převážně hospodářské kraje lidský materiál do průmyslového středu a západu. To jsme však již v době, kdy na základě fysiológických myšlenek, stavících cenu pudy a výtežek z ní do středu veškerého zájmu, vzrůstala právě ve středním Německu populace přímo milovými kroky povoláváním osadníků z ostatního Německa i z okolních zemí.

Nový a důležitý mezník v populačním vývoji představují léta třicátá a čtyřicátá minulého století. Zrušení stavů a změny v právním postavení sedláků z r. 1848, hojně zakládání průmyslových podniků, překotný vzrůst měst a vznik proletariátu, to jsou momenty, které od základu změnily biologický ráz, sociální složení a duchovní zaměření lidské společnosti. Jejich škodlivé vlivy, jako na př. vylidňování venkova na úkor měst, pokles natality městského obyvatelstva, vzrůst sociálně slabších a jakostně méněcenných tříd, odkon od rodinného života a pod., se začaly neblaze projevovat již koncem 19. věku a na počátku našeho století, aby teprve zákoná a podpůrná opatření Třetí říše způsobila v tomto směru patrný obrat.

Keyserovo dílo, které v synthetickém zpracování obsáhlo celou dobu lidských dějin od prvních záblesků kultury až po současnou dobu, vzniklo na základě velice hojné literatury, s daným thematem související, jest naplněno množstvím názorných statistických údajů a výstižných přehledných tabulek. Keyser se tu dotýká nepřehledného počtu rozmanitých problémů a pojmu, z nichž četné jsou zcela nového ražení a postrádají tudíž ještě potřebných předběžných studií. Pro naše poměry má kniha velký význam po dvoji stránce. S obsahového hlediska si všimá samozřejmě také českomoravského prostoru, jeho osídlení a obyvatelstva, po stránce methodické ukazuje nové cesty a nové směry, jimiž se ubírá moderní věda historická, moderní demografie, ethnografie, sociologie a statistika, tedy ty obory lidského ducha a lidského snažení, které podstatnou měrou přispívají i k hlubšímu poznání rodopisu a k dokonalejšímu studiu jeho problémů.

František Černý:

Seznam archiválií města Hradce Králové.

27 městských privilegií z let 1225—1547.

56 starých listin, týkajících se královského věnného města Hradce Králové, z let 1390—1734.

C. J. von Bienenberg: „Geschichte der Stadt Königgrätz“ (1526—1767). II. část. Opisy Fr. Böcka, hradeckého městského písáře, stran 665.

C. J. von Bienenberg: „Geschichte der Stadt Königgrätz“ (1526—1767). II. část. Opisy strojem, provedené Jos. Peterou, ř. uč. v. v.

Pamětní kniha děkanství Královéhradeckého, díl I. Opis. Stran 792.
Opis z Kalašovy pamětní knihy.

Gedenkbuch der k. k. Hauptschule in Königgrätz. Založeno 1810 ředit.

A. Grollem. Stran 774.

Opis pamětní knihy (odevzdán z reálky). 786 stran.

Pamětní kniha městská založena V. V. Klicperou 1836. Rukopis 622 str.

V. Kalaš: Pamětní kniha města Hradce Králové. Opis psaný ručně. Originální na děkanství. 260 str. Pokračování opisu v pam. knize městské, zařazené Klicperou.

Pamětní kniha městská od roku 1826—1904, psaná řed. L. Domečkou, 607 stran.

Pamětní kniha městská 1905—1909 (Domečka, Paulus, Petera), Rainiš. 1907—1908, 1910—1911, 1912—1917, 1918—1921, 1922—1924, 1925—1926, 1927—1928, 1929—1930, 1931—1932, 1933—1934.

Seznam Hradečanů podle stavu roku 1890 abecedně sestavený podle dom. příslušnosti.

Hlavní kniha Besedy 1920—1925.

Zápisní kniha Besedy 1913—1927.

Kniha protokolů akademického spolku Dobroslav 1878—1884.

Zápisní kniha okrašlovacího spolku v Hradci Králové 1895—1908.

Zápisní kniha městské veřejné čítárny Palackého z r. 1900—1906.

F. Švenda: Fasti Ecelesiae... Opis rukopisu z Národního muzea.

Referentenbuch für den Gemeinde Rath Carl Collino 1861, 1864.

I. Kniha protokolů pivovaru v Hradci Králové. Neúplné.

II. Über Bratweinwesen. K. Stranik, administrator 1823.

III. Kasovní kniha 1845—1846.

IV. Sammlung verschiedener Wissenwürdigkeiten I. Teil.

V. Sammlung verschiedener Wissenwürdigkeiten I.—IV. Teil.

VI. Über Bräuwesen.

Prothocollum Polliticum 23./IV. 1773-8/IV. 1774. Rukopis s rejstř.

Počet cechu pekařského 1834—1852. Rukopis.

Fundations — Buch bei der Haupt und Unterrealschule zu Königgr. 1859-1/IV. 1861. Rukopis.

Speculativa artis molitoriare praxis, t. j. Aučenliva řemesla mlynářského a učení v Hradci Králové n. Labem, vlastní rukou Josefa Pilaře, měšťana Královéhradeckého. L. P. 1804. Stran 323.

Výpisy z knížky kuchyňské 1796, rukopis 485 stran.

Zlomek historického kalendáře, rukopis 183 stran.

Paulus: Obsah dějů v pamětní knize z r. 1836, uvedených z let 1782 až 1880. Rukopis.

Výpisy z pamětní knihy hlavní školy v Hradci Králové, zal. 1810. Rukopis.

Rukopisná kniha, začínající zprávou o privilegiu její osv. královny české Marie odd. choti po jeho mil. králi Ludvíkovi na rozličné obdarování. Psáno 1857. Stran 174.

I. Opisy na stroji z archivu ministerstva vnitra Sig. SM K 27/1, 27 : 41, 392/30.

II. Opisy listin z archivu musea Království českého (přepsal 1897 J. C. Spěváček) z r. 1500 duchovních — 15 ks,

1509 cechovních — 2 ks,

1553 soukromé — 52 ks,

1782 obecních — 60 ks.

Opisy z archivu ministerstva vnitra, týkající se pevnosti Královéhrad.

I. část. II. část má p. profesor Mlynář.

Pergamenový list a dva rukopisy v deskách.

Opisy z Národního muzea v Praze.

Registra rychtářská pamětná města Hradce Král. n. L. 1617—1624.

Zřízení o duochodích od konšeluv učiněně města Hradce n. Labem.

Registra sbírek a kontribuci od 17. IV. až do 29. X. 1622.

Registra Luhov u Lochynic a luk též u Lochynic 1519—1521.

Registra vydání důchodu městského L. P. 1605 v Hradci Králové.

Počet na příjem a vydání ryb z rybníka Březhradského 1718—1719.
Příjem každého purkmistra 1536—1537.

Fassio generalis visitationis civitatis Hradecensis A. D. 1653.

Opisy listin z Jindřichohradeckého archivu, pojednávajících o Hr. Kr.

Staré listiny jesuitské, vztažující se ke chrámu Matky Boží v Hr. Kr.
z let 1648—1658.

Liber emptionum 1532.

- „ emptionum albus I. 1575—1688.
- „ luteus emptionum 1588—1602.
- „ albus emptionum III. 1617—1700.
- „ albus emptionum IV. 1679—1697.
- „ viridis III. (emptionum) 1675—1706.
- „ viridis IV. (emptionum) 1714—1739.
- „ emptionum V. 1695—19. stol.
- „ emptionum VII. 1750—19. stol.
- „ emptionum VIII. 1757—19. stol.
- „ emptionum IX. 1760—19. stol.
- „ contractum VI. 1616—1706.
- „ contractum VII. 1702—1716.
- „ contractum VIII. 1717—1728.
- „ contractum X. 1733.
- „ obligationum I. 1726—1734.
- „ obligationum III. 1749—19. stol.
- „ obligationum conjugalium 1562—1612.
- „ testamentorum V. 1612—1745.
- „ testamentorum VI. 1743—1780.
- „ aditionum et divisionum I. 1726.
- „ relationum et ind. I. 1702.
- „ conditionum 1727.
- „ sententiarum II. 1731—1764.
- „ praenot. (Vormerksbuch) 1769—1789.

Pravý a dokonalý šatcunk kontribuční král. věnného města Hradce Kr.
z r. 1727.

Liber documentorum I. od r. 1532.

Liber documentorum II. od r. 1638—1700.

Liber documentorum III. od r. 1672.

Zápisy ze 17., 18., a 19. století č. 1—30 z listovny Okresního soudu v Hradci
Králové.

Urbár statku Přímu a Popovic.

Individuelle Berechnung der Herrschaft Přím 1/1 1777. (Výpočet kontr. ro-
botní reliuice a dědičné činže statku Přím.)

Pamětní kniha (podpisů) Besedy v Hradci Králové.

Desky sousedské, založené 1863.

Robotabolitiones statku Přím a Popovic z r. 1780.

M. Lüssner: Collectantea archeologica et topografica 1844—1890 I.—V. Ru-
kopis.

Šatcunk domů a jiných obydel v Hradci Králové roku 1727.

Kniha patentů města Hradce Králové od roku 1678—1685.

Buch der Ehre der I. Klasse/Hradec Králové.

Buch der Ehre der II. Klasse/Hradec Králové.

Buch der Ehre der III. Klasse/Hradec Králové.

Verordnungsbuch der Hauptschule in Königgrätz vom 1774—1823.

Kniha dopisů urozeným z let 1591—1597.

Inventář statků Popovic, Rosnic a Přímu z roku 1677.

Registra purkrechtní Kohoutova od roku 1593—1619.

Kniha trhová vesnic Heršmanic, Brodu, Vyhnanova, Porub a Krabčic z let
1601 — až do 2. poloviny 17. století.

Registra purkrechtní Heršmanská, Bodná, Šlotovská a Krabčická, zal. roku
1630.

Registra purkrechtní Kohoutovská a Ferdinandovská, zal. roku 1638.

Registra purkrechtní Šlotovská, zal. roku 1672.

Registra purkrechtní Brodná a Heřmanická, zal. roku 1679.

Knihy příjmů a vydání obce Cíbuze z let 1737—1848.

Rodinná kronika Em. Svobody, učitele v Hradci Králové, zal. 1841.

Opsaná vázaná práva Pavla Krištofa z Koldína z r. 1579 s některými právními historickými zápisý o Třebechovicích.

Rejstřík nově přijatých sousedů v Hradci Králové z r. 1707—1807,

1815—1841,

1783—1808.

Registra purkrechtní obcí Krabčic a Bělouně, zal. roku 1678.

L I T E R A T U R A .

OSVĚTA VENKOVA. Měsíčník pro osvětu vesnice. Ročník XIII. (1941-42.) Řídil s redakčním kruhem Adolf Filáček. Vydává Svobodné učení selské v Praze XII, v. 8°, stran 320.

Kromě článků všeobecných, literatury, knihovnictví, nových knih, divadla, filmu, rozhlasu, hudby, zpěvu, umělecké výchovy a osvěty vůbec všímá si tento osvětový měsíčník v neposlední řadě též kronikářství a rodopisu. Zvláštní pozorností našich rodopisců si zaslouží zejména tyto příspěvky: Miloš Pöpel: „Péče o památky na venkově“, Lad. Hosák: „Hlavní pomůcky pro kronikáře a rodopisce na Moravě“, Jan Tomáš: „Nevýhoda soustředění archiválií v ústředních archivech“, Ad. Filáček: „K jubileu Frant. Jana Vaváka z Milic“, Jar. Paleček: „Kronikář obecných archivářem“, Fr. Nášinec: „Výroba či nevýhoda soustředění archiválií“, Jar. Svojoda: „Kronikářova spolupráce s občany“, Fr. Nášinec: „Může si kronikář zajistit spolupráci občanstva?“, Jan Tomáš: „Nejstarší matriky — důležitý pramen rodopisného a vlastivědného bádání“, Ad. Petule: „Český rodopis v přítomné době“. Literární část „Osvěty venkova“, nazvanou „Vesnice veršem a prózou“ a obsahující essaye, verše i prózu, řídil Jiří Škvor.

V. H.

FARNÍ VĚSTNÍK DUCHOVNÍCH SPRÁV NEPOMUCKÉHO VIKARIÁTU. Vydává za spolupracovníctví vikariátního duchovenstva a za redakci zodpovídá Fr. Pixa, os. děkan v Horšicích. Vychází šestkrát do roka. Předplatné ročně 12 K.

Věstník, vycházející již v XIII. ročníku, přináší zprávy z farních osad: Blovice, Horšice, Kbel, Letiny, Měčín, Neurazy, Prádlo, Seč, Vrčeň, Žinkovy a z arciděkanské osady Nepomuk. Rodopisné zajímavé jsou zejména zprávy matriční, vyčítající narození, oddavky a úmrtí. Nemenšího pozoru jsou však hodny také jubilejní připomínky životních mezníků významných osobností i prostých občanů (na př. zlatých svateb a pod.). Věstník chválí též věrnost a lásku k půdě a k rodnému gruntu; piše: „Je v tom něco, co člověka dojímá, vzpomene-li, že na tom dvoře, touto zahradou, snad pod touto starou jabloní, jejíž korunu sehnul čas až k zemi, tam, kudy dnes kráčí mladý hospodář, chodila pokolení těch, jejichž stopy na této zemi už dávno smyly deště a jejichž těla se rozpadla v prach. A z rukou těchto mrtvých přijímají dědicové jejich krve odkaz věrnosti k rodným brázdám a toto dědictví práce a potu odevzdávají novým a novým pokolením.“ Časopis zasluhuje, aby byl odbírán nejen místními osadníky, ale též rodáky vzdálenými a přáteli nepomuckého kraje vůbec.

V. H.

WECKEN FRIEDRICH, TASCHENBUCH FÜR FAMILIENGESCHICHTSFORSCHUNG. 6. vydání, Marktschellenberg 1941. Malá 8°. Str. 304 + chronologická tabulka.

První vydání uvedené genealogické příručky, k niž se zrodil plán r. 1915 ve válečném poli na půdě Champagne, bylo vydáno v Leipzig na počátku r. 1920, a přes to, že v předcházejícím roce vyšlo 2. vydání Devrientovy

publikace „*Familienforschung*“, byla nová kniha ve třech měsících rozebrána. To je snad dostatečný důkaz toho, že Wecken-ův „Taschenbuch“ byla od začátku kniha dobré úrovně, která skutečně vyhovovala potřebám rodopisů. „Wecken“ vysel znova r. 1923, a neutuchávající poptávka německých rodopisů vynucovala si vždy nová a nová vydání, poněvadž „Taschenbuch“ se nestal jen slabikářem pro nové adepty genealogie, ale také pomůckou, v níž hledají poučení i zkušení badatelé. Nemá smysl popisovat podrobně obsah této známé příručky, která uvádí nejen do genealogie, ale také do heraldiky, sfragistiky, chronologie a ostatních pomocných věd historických, doprovázejí všude výklady podrobnými seznamy literatury, dovedenými až do roku vydání. Třeba se jen zmínit, jak bylo upraveno 6. vydání, které vyšlo uprostřed války v době mohutného vzrůstu Velkoněmecké Říše. Tato okolnost přiměla autora upravit „Taschenbuch“ tak, aby mohl být průvodcem genealoga po všech přičleněných územích, tudiž také po Protektorátu Čechy a Morava. Tím stává se nový „Wecken“ prací, kterou musí znáti i český rodopisec, neboť v knize je uvedena německá literatura, důležitá pro rodopisce, který bádá o rodě, pocházejícím z Protektorátu nebo ze žup (Gau) s ním sousedících. Tím ovšem není význam této knihy pro českého rodopisce zdaleka vyčerpán, neboť četba Weckenovy práce přináší mnohá poučení, jež v jiných genealogických příručkách chybějí, na př. základní informace o rasovém boji Říše a o průkazech ariského původu, soupis úřadů, které zjišťují předky v určitém území, důležitá kapitola o dědičnosti atd. 6. vydání je připsáno „in memoriam Gerlach Wecken“, letce německé branné moci. V. J. Sedlák.

DOKULIL JAN, UČME SE ZNÁT DĚJINY SVÉHO RODU. 1. díl. Vydaný nákladem Hospodářského věstníku v Třebíči 1940. Vytiskla knihtiskárna Emanuela Čapka v Třebíči. Str. 86. Cena neuvedena.

V drobné, úhledné knížce vydal J. Dokulil souborně své články, uveřejňované v Hospodářském věstníku, jimiž chtěl probudit zájem o rodopis ve venkovských kruzích tím, že je seznamoval s historii rodů, které hospodaří na Třebíčsku na svých gruntech přes 250 let. Je opravdu hodně pozoru, co materiálu snesl autor z obcí Nové Vsi, Horních Vílemovic, Budíkovic, Kracovic, Koutů, Pocoucová, Svatoslavě, Čechtině, Červené Lhoty, Číhalině, Sokolí, Řípová, Náramče, Kamenné, Trnavy, Ptáčová, Petřívek, Číměře, Slavíček, Okrašovic a Vladislaví. Ke své práci použil autor bohatého materiálu archivního, takže i když nejsou podány obsáhlé dějiny jednotlivých rodů, což ostatně nebylo účelem a přesahuje možnosti drobné práce, je Dokulilova knížka cennou pomůckou a voditkem všech, kteří hledají poučení o rodech vyšlých z Třebíčska a informace, kde shledávat prameny k historii těchto rodů.

F. Křížek.

MUDr. SCHMID LUDVÍK, ROD SCHMIDŮ. Praha, 1941, nákl. vl., s. 39.

Z velmi rozšířeného jména (Schmied, Schmidt, Smith, Šmid) zachycuje autor rod chirurga Antonina Schmidta, svého přímého předka a snaží se vysvětliti původ dvěma versemi: buď jde o rodinu příšlou na Chodsko ze sousedního Bayernu na dřívější kdys panství Lammingerovské, anebo jde o prostý vznik jména ze zaměstnání v témže kraji. První záZNAM nalezi autor v kopulační matrice Bischofsteinitz z roku 1790, z něhož vychází najevo, že předek autorů Antonín Schmid byl městským chirurgem v Klentsch, podle zpráv Baara a Teplého snad vůbec prvním zde usedlým lékařem. Byl dvakrát ženat a zanechal tři syny, jejichž rodovou souvislost zachycuje autor až do současné doby s příslušným lokálním rozšířením. Připojuje rodovou tabulku, v níž zajímavě podle zaměstnání převládá lesnictví a zemědělství, tradičně několikrát i lékařství. Pěkně vypravená knížka Dr. Schmidova je mírněna prozatím jen jako předběžná publikace k obsažnější rodinné kronice.

Pv.

FAUST DR. OVIDIUS, SÚPIS ERBOVÝCH LISTIN ZEMIANSKÝCH. I. svazek publikaci Archivu mesta Bratislavы: Monumenta historica Bratislavensia. Vydalo město, fol., 164 str.

Jméno pořadatele souborného vydání historických památek bratislavských a spisovatele prvního svazku této edice jest známo z prací „Zo starých zápisník mesta Bratislav“ (1933), „Ročenka vedeckých ústavov mesta Bratislav na rok 1934“, „Múzeum mesta Bratislav“ a jiných. Cenná studie o erbovních listinách zemanských vykládá nejprve v úvodu význam zemanstva v bývalém Uhersku, načež poučuje o erbovních listinách vůbec, a to jak po stránci technické, tak po stránci umělecké, všimajíc si nejen bohatého listinného materiálu bratislavského archivu, ale též sbírek cizích, zejména středoevropských. Jádro dila tvoří 82 strany obsahového i technického popisu 167 erbovních listin, z nichž ke každé jsou připojena příslušná rodopisná data. Dilo jest doplněno rejstříkem osobních jmen, rejstříkem dárčí erbů, rejstříkem časovým, místním, rozsáhlým výčtem použité literatury a vysvětlivkami zkratky. Obětavost vydavatelstva chválí četné křídové přílohy s fotografickými snímky dokladů a s mnoha barevnými reprodukcemi erbovních listin.

V. H.

ROČENKA MĚSTA KOLÍNA A OKRESU. 1941. Redigoval Jaroslav Schneidér. Nákladem města Kolína. 136 stran. 32 vyobrazení.

Ve snaze uchovati vše, co staletá minulost kraje dala národní tradici a kultuře, vydala městská rada kolínská na podnět svého kulturního a propagačního referenta Karla Hejduka a vkusnou vlastivědnou příručku, jež obsahuje tyto příspěvky: Dr. František Dvořák: Nálezy z doby císařství římského a z doby stěhování národů na Kolinsku. — Karel Mrzílek: Veršovaná kronika města Kolína. — Josef Rehor: Městské museum v Kolíně. — Prof. Dr. Bedřich Sovoboda: Dějiny opevnění královského města Kouřimě. — Staré Licko a jeho obyvatelé. — Jaroslav Schneidér: Brány a hrady města Kolína. — Zrušení roboty a vznik familií v 18. století. — Historické drobnosti: Privilegia Týnce nad Labem. — Čech tkanec týneckých. — Jak rostl Kolín. — Název města Kolína. — Zakladatelé kolínského průmyslu. — Kolínskí starostové od roku 1848. — Kouřimští purkmistři od roku 1850. — Okresní starostové od roku 1864. — Soubor cenných prací svědčí stejně o svědomitosti a píli místních kulturních pracovníků, jako o nadšení a obětavosti pořadatelů. Zvláštního zhodnocení zaslouhuji umělecky provedené perokresby Františka Hlaváčka. V. H.

JUBILEJNÍ ROČENKA OBČANSKÉ ZÁLOŽNY V ROŽMITÁLE POD TŘEMŠÍNEM, Z. S. S. R. O., 1862—1942. Nákladem Občanské záložny. Vytiskla knihtiskárna Bratrí Rímských, Blatná. Fol. 56 str.

U kolébky prvního peněžního ústavu v Rožmitále p. Tř. stáli kníže kardinál Schwarzenberg a vlastenecký biskup Jan Valerián Jirsík, k jeho zakládajícím členům patří i „Zlatá kaplička nad Vltavou“. To zavazuje. Záložna se stala významným činitelem hospodářským i kulturním a 80 let jejího života proběhlo ve snaze o rozvoj a povznesení města i celého kraje. Její jubilejní ročenka není tučtovou reklamní brožurou, ale sborníkem, v němž nalézáme články trvalé hodnoty, jako: V. Matoušek: „Z historie Rožmitála pod Třemš.“, ukázky z knihy „Jak se u nás žilo. Kniha dokumentů“, z knihy Gustava Klíky „Choralista. List z dějin maloměstského odboje“ (vydané r. 1913) a jiné. Hlavní zásluhu o vydání ročenky, k níž jest připojena výroční zpráva záložny za rok 1941 a adresář, má účetní Jaroslav Vospalek, jenž obstaral též redakční a jiné práce. V. H.

ODKAZ MINULOSTI ČESKÉ. Knihovna vybraných děl staršího českého písemnictví. První ročník. Vyšel podle redakčního rozvrhu zesnulého prof. Dr. Arne Nováka a doc. Dr. Zdeňka Kalisty. Praha, 1941, Melantrich.

Sbírka seznamuje dnešní čtenáře s nejvzácnějšími poklady starší české literatury od počátku až do národního obrození. První ročník přinesl tato díla: I. Staročeská lyrika. Výbor nejkrásnějších staročeských lyrických básní v uspořádání prof. Dr. Jana Vilíkovského. — II. Cestopis Bedřicha z Donína. Vynikající cestopis potomka staré české šlechty

z Bílého Újezdce u Smečna, přibližujícího nám obraz střední Evropy a Italie na rozhraní XVI. a XVII. století, vydal doc. Dr. Antonín Grund. — III. Traktát Petra Chelčického „O církvi svaté“ a „O trojím lidu“. Klasické dílo slavného jihoceského myslitele, původem pravděpodobně zemana ze vsi Chelčic u Vodňan, vydal doc. Dr. Rudolf Holinka. — IV. Korespondence Zuzany Černinové z Harasova s jejím synem Humprechtom Janem Černinem z Chudenic. Listy velké české ženy, ztělesňující nesobekou a sebeobětavou lásku k rodině, rodu i národu, vydal doc. Dr. Zdeněk Kalista. (Poznamenávám, že pan „Mazanec“, který se o svátcích vánočních 1646 oženil s pannou Čejkovou [str. 150], byl vlastně Mikuláš Bohuslav Mazaný [Mazaney] ze Slavětína, manžel Evy Kateřiny Čejkovny z Olbramovic.) — V. Paměti sedláka Josefa Dlaska. Dílo českého písmáka z Dolánek u Turnova, které Josef Pekař v článku, uvozujícím toto vydání Dlaskových zápisů, právem vyzdvihuje jako jedinečný doklad vyspělosti českého sedláka doby předbřeznové, vydal dr. Fr. Kutnar. V. H.

DR. KRÁL JIRÍ, ZEMĚPIS ČLOVĚKA. DÍL PRVNÍ: ČLOVĚK A ZEMĚPISNÉ PROSTŘEDÍ. Nákladem České grafické Unie a. s. v Praze. 1941. Stran 256 se 46 vyobrazeními a mapkami.

Kniha vysokoškolského profesora antropogeografie podává po prvé v naší odborné literatuře v přehledné a svěže psané formě veškeré výsledky a poznatky, k nimž dochází věda, která se zabývá vzájemným poměrem člověka k přírodě po všech stránkách. Obsah spisu přiléhavě vystihuje nadpis jednotlivých kapitol: Vztahy člověka k Zemi jako součásti vesmíru. Člověk a podnebí. Člověk a vzdušné proudy. Člověk a voda. Člověk a půda. Člověk a vegetační pásmo. Člověk a zvířena. Člověk a způsoby jeho života v různých zemských oblastech. Druhý připravovaný díl obsahne tyto kapitoly: Rozšíření člověka na zemi. Sídelní zeměpis. Zeměpis práce čili výroby a spotřeby. Zeměpis dopravy a výměny. Vzájemné vztahy lidských společností.

Pro historika a zvláště pro rodopisce bude ovšem daleko důležitější druhá chystaná část, ale i ty rádky, které dosud vyšly, jsou veliké důležitosti a základního významu pro genealogii, zvláště pokud se týče pochopení těch činitelů, za nichž se dál a děje rozvoj lidských sídel a rozšíření i počet obyvatelstva. Relief a jakost půdy, povětrnostní podmínky, dopravní možnosti po souši i po vodě, rostlinstvo a jeho pěstování, výskyt a chov zvířectva, to jsou hlavní činitelé, kteří vytvářejí a umožňují různý způsob lidského života ve všech téměř oblastech naší planety. Jinak vypadá lidské sídlo v nížině, jinak v horách, jiný vzhled má v teplých krajích a jiný zase v polárních oblastech. Přirozená úrodnost půdy a příznivé podmínky povětrnostní způsobují, že v teplých a mírných pásmech převládá zemědělství, zatím co méně úrodné a studenější krajiny se lépe hodí k provozování pastevství a k chovu dobyteka. To jest pouze několik základních myšlenek a otázek, na něž Králova kniha dává jasné a jednoznačné odpovědi. Závěrem jest potřebí upozorniti ještě na úvodní slova, v nichž se osvětluje vzájemný blízký poměr zeměpisu člověka k ostatním příbuzným vědám; pro rodopisce jsou nejdůležitější partie o vztahu antropogeografie k dějepisu, etnografii, demografii, sociologii a zvláště ke statistice. Haas.

SBORNÍK MUZEÁLNEJ SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI. Roč. XXXIV.-XXXV. 1940-41. Rediguje Dr. Pavol Florek. Nákladom Spoločnosti. Turčianský Svätý Martin, v. 8°, 180 str.

Dr. Fr. Bokes v článku „Obyvatelstvo Slovenska na konci 18. storočia“ uvádí na podkladě nejnovější literatury data o obyvatelstvu slovenského území před 150 lety. — Ing. Andrej Kavuljak v dějepisné-hospodářské studii „Rajecký kraj“ zabývá se kolonizací Rajecké doliny. — Dr. Alžběta Čižnárová-Mayerová podává „Príspevky k dejinám výtvarného umenia v Turci“ a v článku „Madona zo Šenvízu“ píše o cenném přírušku k souboru gotických památek Slovenského národného múzea

v Turč. Sv. Martine. — Dr. Fr. Bok es zkoumá „Rozšírenie murovaných a drevených stavieb v Liptovskej kotline“. — Andrej Polonec zachycuje „Turec s národopisného hľadiska“. — Dr. Ľ. Kraskovská popisuje „Nové nálezy slovanských pamiatok na Slovensku“. — Kurt Willwohn seder v článku „Spona typu spindlersfeldského z Lubiny“ venuje pozornosť nálezu dvojdílné bronzové spony v Lubině u Nového Mesta n. V. — Viktor Šemmer sleduje „Archeologické nálezy v Čáčove (okr. Senica n. Myj.) r. 1937“. — V oddíle „Z našich obecných kronik“ Ján Vávra prozraňuje „Z minulosti obce Jasenovej“, rodiště to a původiste Martina Kukuciňa (vl. Matej Bencúra Juriše), dějiny obce a její kulturní život v minulosti. Obsah dvouročníku doplňují „Jubilea a nekrology“ (Dr. Pavol Florek: „Muzejníctvo v životě nášho národa“. [Na 100. výročí narození A. Kmela.] — Ing. Miloš Jurkovič: „Pamiatke Pavla Socháňa“. — V. Jankovič: „Za Vojtechom Bakerom“.) a „Literatura“. V. H.

Z P R Á V Y .

BÍLKOVÉ V CHÝNOVĚ. Při 70. výročí narozenin duševního spřízněnce Březinova, sochaře a grafika Františka Bílka, narozeného 6. listopadu 1872 v Chýnově u Tábora, zkoumali jsme, pokud jeho umění vyvrůstá z rodových kořenů a zda alespoň za své technické prvky neděkuje zděděným schopnostem. Bilek větloval své mystické meditace nejen v kámen, ale i v dřevo, sám řezal své sochy do dřeva a rád se také vyjadřoval dřevorytem. Snad lze to vysvětliti tim, že jeho předkové byli koláři. Jeho praděd Jan byl rodák z Nuzber č. 11 (fara Hroby) a byl ženat s Kateřinou Dvořákovou ze Staňkova mlýna v Zhořce (fara Pacov). Sochařův děd Josef, soused a mistr kolářský v Chýnově č. 107, byl ženat s Annou, dcerou Jakuba Kazdy, sedláka z Lažan č. 8 (fara Hroby), a Annou Hodinové (Kalabisové) ze Záhostic č. 14 (fara Chýnov). Umělcův otec Jan, rovněž soused a mistr kolářský v Chýnově č. 107, narozený 22. října 1833 v Chýnově, byl ženat s Josefou, dcerou Jakuba Komárka, sedláka z Dobronic č. 1 (fara Chýnov) a Josefy Valentové, také z Dobronic. Vliv jihočeských sejských předků Bílkových na lidsky vroucí pojetí jeho výtvarů budeme sledovati ve zvláštní studii. V. H.

ROD JINDŘICHA JINDŘICHA, známého hudebního skladatele písní a sborů a harmonisátora národních písní, zejména chodských, syna Baarova „učitelského mládence“ Aloise Jindřicha, jest popsán v rodové kronice, kterou vydala Baarova společnost v Domažlicích. Kniha, obsahujici 150 stran, jest cennou pomůckou pro rodopisce a rodové badatele, zaujme však i každého příteli kraje Pschlaveců. Stojí 20 K. Kryl.

DĚKAN JOSEF KRAUS, biskupský notář v Lutově u Třeboně, je znám jako příznivec rodopisného bádání a sám se neúnavně činně účastní sepisování starých rodů ve svém farnostním obvodě. Lutovské matriky sahají až do roku 1685 a zahrnují značný počet vesnic. Děkan Kraus pracuje též na dějinách osídlování obcí své farnosti, zejména farní vsi Lutové. Kryl.

ROD VÁCLAVA NEDOMY, politika a novináře, redaktora „Politik“, zemského poslance, zakladatele „České (později „Národní“) politiky“, a jeho bratra Jana Nedomy, historika a profesora karlínské reálky, rodáků to z Mnichu u Kardašovy Řečice, sledoval člen výboru RS redaktor Rudolf Kryl v matrikách v Kardašově Řečici až po jejich prarodiče. Byli jimi Jakub Nedoma, hospodář v Mnichu na usedlosti čp. 24, a jeho choť Marie Vitturová z Mnichu. Z jejich spojení, uzavřeného roku 1793, vzešlo 6 synů a 2 dcery, z nichž Anna, narozená 1811 v Mnichu, provdala se roku 1829 za rolníka Martina Lorence z Plavská u Stráže nad Nežárkou. Syn Jan Křtitel, otec publicistů a historiků, narozený 1808, zdědil otcovskou usedlost a oženil se 1835 s Kateřinou Vondráčkovou z Pleši

čp. 7, narozenou 1814. Kromě obou bratrů, z nichž Václav se narodil 28. září 1836 a Jan 24. října 1846, narodily se manželům Janovi a Kateřině Nedomovým tyto děti: František (1838), dědic hospodářství čp. 24, Jakub (1840), Marie (1842), provdaná za rolnika Matěje Sládka (narozeného v Újezdci 1845), Josef (1849), zemřelý jako úředník pojišťovny v Praze roku 1877, a Rosalie (1852). Na rodém domě obou významných Jihočechů je zasazena pamětní deska. Ač zde nyní bydlí Jandovi, říká se tu posud „U Nedomů“.

RYCHTY NA BENEŠOVSKU. Nás člen p. Jaroslav Šobišek, zaměstnanec pojišťovny, Praha II, Spálená 14, sbíráje prameny k rodopisu své rodné obce Pecerad u Týnce nad Sázavou objevil v museu města Benešova u Prahy rukopis tak zvaných „Rychet“ všech obcí benešovského okresu od roku 1590 do roku 1910 pro každé popisné číslo v obci. Je to životní práce zasnulého benešovského notáře Pinkasa, kterou místní peněžní ústavy zakoupily z pozůstatku a uložily v museu. Obsahuje nejen pracné opisy z původních „Rycht“, uložených v archivu země České, ale též jejich přehledné uspořádání a doplnění až do doby novější. P. Šobišek opsal záznamy, týkající se rychty peceradské, do objemné knihy a doplnil je výsledky vlastního bádání až do roku 1942. Knihu daroval Místní osvětové komisi v Peceradech, aby seznámil obyvatele rodné obce s osudy jednotlivých usedlostí. Mimo to sepsal knížku, obsahující stručné dějiny obce Pecerad a hradu Zbořeného Kostelce, Týnce nad Sázavou a Konopiště. V bádání o vlastním rodě dospěl k zajímavému zjištění, že Šobiškové pocházejí ze šobišovské rychty v obci Soběšovicích u Netvořic na Neveklovsku.

V. H.

MLÝN POD MĚSTEM V BENEŠOVĚ. Profesor Jiří Tywoniak, benešovský rodák a známý rodopisný i archivní badatel, otiskl v „Posázavském týdeníku“ zajímavou studii o mlýnech v Benešově a o jejich držitelích. Zvláštní pozornost věnuje mlýnu Pod Městem, který se připomíná již roku 1629. Tehdy, krátce poté, co protireformační komisař Pavel Michna hrabě z Vacínova, pán na Konopiště a na Tloskově, a Sezima hrabě z Vrby oznámili, že většina obyvatelstva kraje Vltavského jest již obrácena k svaté církvi římské, zastřelil tamní mlynář za velkého kázání, konaného nedaleko mlýna pod šírym nebem, dva římskokatolické kazatele, představence františkánského kláštera v Praze P. Patricia Šmelejusa a diakona Matouše Horu. V roce 1676 byl zde mlynářem Jiří Bareš. V dubnu 1741 prodala konopištěská vrchnost mlýn Pavlu Táborskému, po němž zde hospodařila vdova Dorota, která r. 1757 prodala mlýn za 700 zlatých svému zeti Vojtěchovi Hovorkovi. V roce 1778 držel mlýn Martin Hovorka, 1797 František Hovorka, v září 1816 jej převzal Jan Hovorka. Roku 1838 koupil mlýn Filip Páris, mlynář špitálský, pro svou dceru Terezii, později provdanou Ulrichovou, za 3800 zlatých. Rod Ulrichů drží odtud mlýn dodnes.

Kryl.

KRÁLOVÉHRADECKÉ RODINY V LETECH 1667—1720, jichž rozrody pořídil náš tamní plný člen p. Jaroslav Honc, studující ze Stěžer, čp. 4: Bedrníček, Bedrník, Beier, Bělský, Berha, Bílý, Bláha z Chotěšova, Bořek, Brentani de Bernardi, Bukovský, Bydžovský, Cejp z Pečinovce, Camoëns, Čech, Černíkovský, Čížek, Delinart, Dink, Divišek, Doležal, Domečka, Drahá, Dřevěný, Duchoslav z Libina, Durer, Ende, Erhart, Fischer, Fogler z Falkenberka, Forberský, Frantz, Gall, Glatz ze Starého Domu, Gregori, Herrman, Hrdlička, Hrubý, Hubáček z Libé Hory, Huber, Hun, Hunčovský, Huneš, Chaloupka, Chmelař, Chochora, Chvála, Jelinek, Jelínek, Kutnohorský, Jirka, Jiskra ze Sobince, Jon, Kalenský, Kameník z Hirschfeldu, Kaplička, Kavka, Khünský, Kirchner z Neukirchen, Clemens (Klement), Klumpera, Kočka z Knírova, Kodýlek, Kohout, Komárek, König, Königsman, Kořínek, Koštenský z Domoslav, Kotečník, Krajčmar, Kratochvíl, Krčinský, Krejs(a), Krňovský, Krousnar, Kulhánek, Kundrát, Kuzma, Lahola, Logdman z Auen, Maier, Marek, Marvan, Martinides, Matouš, Med, Morávek, Nosek, Oliva, Oupický, Pánek, Pech, Pekelský, Phlagel,

Pietz, Pichler, Pokorný, Pošíval, Pražák, Procházka, Prudký, Přihoda, Raab, Radobělský, Ridl, Rodut, Ross z Rosfeldu, Rougl, Rozběrský, Ružovský z Ružova, Rychnovský, Sedláček, Semenec, Schlegl, Skála, Skřivánek, Sladomel, Slavík, Stračovský, Straka, Stříbský, Sýkora, Safránek, Šáj, Šanda, Šostenský, Šrámek, Štefan, Štolba, Šťastný, Švagerka, Tax, Tejnecký z Oujezda, Tesař, Trnka, Uhlíř, Ulrych, Vacek, Vadas z Karlova, Wagner z Vagnerau, Velas z Hostovic, Vodňanský, Wolf, Voříšek, Voženflek, Vydra, Výravský, Zahrádka, Zdeněk, Zedník-Murarius, Zmrzlík, Zrutzký, Zvěřina, Zák, Žamberský.

STOLETÉ RODY NA MĚČÍNSKU. Ve farní osadě měčinské na Nepomucku jest mnoho rodin, jejichž starousedlosti dá se prokázati na více než dvě stě let. Jsou to: z Biluk: Duchek č. 20, Hlaváč č. 18, Mašát č. 10, Švejda č. 19, Valeš č. 8; z Černovse: Hora č. 2, Mašek č. 3, Tykal č. 11; z Měčína: Tykal č. 39, Karhan č. 26; z Nedanic: Baloun č. 1, Bošek č. 19, Horánek č. 12, Terzl č. 15; z Radkovic: Jung č. 18, Hora č. 15, Kříž č. 8, Linhart č. 3; ze Skašova: Stádler č. 26. Měčinský pan farář doporučuje hospodářům, aby si žádali o čestná potvrzení starobylosti svého rodu Českou zemědělskou radou v Praze, poněvadž se tím upevňuje láska k hroudě, na níž pracovaly dlouhé řady předků a která pila jejich pot, ba snad i slzy. Radí a pomáhá jim při zakládání a vedení rodinných pamětních knih, nahrazujících někdejší skoupé záznamy důležitějších událostí, narození, od-
davek a úmrtí v modlitebních knihách.

V. H.

NÁRODOPISNÉ MUSEUM V PLZNI rozepsalo na lístky a pořídilo ukazatel k plzeňské matrice oddaných z let 1648—1689. Celek obsahuje okrouhle 1500 zápisů po 4 jménech (ženicha, nevěsty a obyčejně dvou svědků). Je důležitým rodopisným pramenem pro Plzeň a okolí z doby po třicetileté válce.

Václav Mentberger.

ABECEDNÍ LÍSTKOVÉ UKAZATELE K MATRIKÁM mají dosud jen málokteré fary. Velmi pěknou takovou pomůckou může se pochlubiti fara v Kostelní Radouni u Jindřichova Hradce. Práce některého dřívějšího tamního faráře umožnuje nyní nalézti co nejrychleji matriční údaje, vyžadované zájemci, zejména rodopisnými badateli, a usnadňuje tak velmi úřední i rodopisnou práci.

Kryl.

OBYVATELSTVO TÝNCE N. SÁZAVOU V R. 1824. Podle farního rejstříku z r. 1824 měl Týnec, kdysi zvláštní statek a městys, v této době jen 9 popisných čísel a 168 obyvatel. Toto obyvatelstvo byli většinou „fabrikanti“ — dělnici z kameninové továrny, kterou založil hrabě Frant. Josef z Vrbky, majitel Konopiště r. 1793, pak dělnici a dozorci z panského velkostatku, učitel, školní pomocník, farář, řezník a hostinský, kostelník, hrobník a přivozník. Nebylo zde samostatných živnostníků nebo řemeslníků, ani sedláčků. — Místnosti továrny byly v budovách kolem hradu i ve čtverhranné věži a v hradní kapli. Dělnici bydleli v budově, postavené nad stráni na bývalém druhém hradním nádvoří, nazývaném „V place“. Kanceláře byly v budově zvané „Amthaus“, nyní č. 47. V roce 1824 byl ředitelem továrny Jan Krüger, původem z Německa, kontrolorem Jakub Senft. Z ostatních „fabrikantů“ byli zde: Frant. Fotr, Jan Šmakal, Tomáš Svoboda, Václav Vrba, Jan Stibůrek, Václav Stárka, Jan Breburda a malíř Mikoláš Germain. Tento přišel do Týnce z Holice na Slovensku a jeho synové Josef a Ferdinand byli též malíři v továrně. Příjmení jejich, později počeštělá, připomínala se zde ještě ve dvou potomcích, Karlu a Gustavovi. Oba poslední zahynuli ve světové válce a jejich jména čteme na pomníku padlých. — Číslo 3 je týnecká hospoda. Byl zde hostinským a řezníkem Jan Bučina, jehož otec pocházel z Benešova č. 11. Byla to patrně nejzámožnější rodina

v té době. Jan Bučina oženil se v 50 letech po druhé s 20letou Marií Horvátkovou z Kocandovského mlýna v Krusičanech. Bujná krev řeznická však majetek neudržela a rodina musela hospodou prodat. Jeden ze synů, Antonín, měl potom hostinec a řeznictví v Chářovicích číslo 16. Syn jeho František vrátil se později do Týnce a provozoval řemeslo pekařské v č. 2 „V place“. — Mlýn, č. 4, byl rovněž přizpůsoben výrobě kameniny. Drtil se tam materiál a mlynář Karel Stárka byl „fabrikantem“. V č. 5 a 6 bydleli ponejvíce dělníci z panského velkostatku. Jsou zde uvedeni: Frant. Sešín, Šafář, Ant. Machač, chmelař, dále poklasný, oráči, pasáci, děvečky, voláci, čeledinové a pod. Č. 7 byl domek přívozníka Martina Havlička, který zde bydlel s Josefem Sýkorou, služebným a Janem Kůrkou, zetěm. Stával asi na místě nynějšího domku p. Korbelá u řeky. — Škola byla v č. 8. Jejími obyvateli byli: Josef Vopička, učitel školní, jeho sestra Dorota a Jan Tožička, školní pomocník. V rejstříku o 10 let pozdějším, z r. 1834, jsou zde ještě oba, učitel i pomocník, oba svobodní, s hospodyní Lidmilou Uhliřovou a Mariannou Vnoučkovou, 11letou pasačkou. — Číslo 9 bylo obydleno kostelníkem a hrobníkem a stálé patrně naproti nynější škole, vedle kostela, asi v místech domu č. 28. Hrobníkem byl Josef Dráb, kostelníkem Vojtěch Micka. Potomci Vojtěcha Micky byli podnikaví a během krátké doby vyšinuli se na první místo v obci. Patřil jim mlýn s pozemky, dům č. 13 a postavili výstavnou budovu č. 5, ozdobenou sgrafity a věžičkami, opravdová to zvláštnost v malé vsi, která jejich postavení náležitě zdůrazňovala. Ale zde se však kolo života otočilo během sta let o celou obrátku. U posledních z Mickova rodu rozplynulo se vše, co získali jejich předkové.

„Posázavský Týdeník.“

RODOPISNÁ HLÍDKA.

Soupis rodopisců.

Ing. Antonín Adler (sklářský rod Adlerů). — Bohumil Altera (vlastní rod). — Dr. Jaromír Berák (v. r.). — P. Jiří Bouz (Bouz, Rykrt). — František Xav. Brabec (v. r. ze Šanova u Rakovníka, panství Petrovice). — Josef Broum (rody králi manů karlštejnských, zejména na Broumovském manství v Radeticích). — Josef Brušák (v. r.). — František Černý (rod K. H. Mácha; Jana Nerudy; Františka Josefa Řezáče (reformátora školství, národního buditele a přítele K. Havlička Borovského); rod Klokočkův v Doubrovickách). — Přemysl Červenka (v. r.). — Václav David (v. r.). — Ladislav Dědeček (v. r.). — František Flanderka (v. r. a jiné). — Bohumil Fremut (v. r.). — Mečislav Gallas (v. r.). — Josef Matěj Gottlieb (v. r.). — Josef Hajný (v. r. a jiné selské rody ve Velici u Hluboké n. Vlt. na Českobudějovicku). — Ing. Antonín Hartman (v. r. z Chotče u Nové Paky). — Anna Hegnerová (v. r. a Metelků). — František Herič (Radimský). — Rudolf Hlava (v. r., Kosina, Devátý, Kavka, Hlava z Lošan, Hlava z Kiršfeldu). — Karel Jan Horáček (Nejepínský, Horáček z Nejepína, Nedvěd z Peclinova). — C. František Horák (v. r., evangelické rody na Poděbradsku a Kolinskou). — Josef Hrádek (Markvart z Hrádku od roku 1737). — Hubert Hrozník (rody ve Vranovicích u Brna). — Václav Hrubý (Hrubý z Jelení). — Josef Hůlka (Hůlek a Hůlka). — František Hyksa (v. r. a Dvorský). — Jiří Jedlička (v. r. a Došek). — Rudolf Kabelka (v. r.). — Vladimír Kabeš (úplný rodokmen K. kmene čísteckého [1622], přípravné práce K. kmene táborského [1670] a chrudimského [XVI. stol.]). — Dr. Rudolf Kalhous (v. r.). — Zdeněk Klička (v. r.). — Miroslav Koc (v. r.). — Karel Koczka (Koczka rytíř z Koczensstaina). — Jan Kos (v. r. v kraji Bystřice n. Pernšt.). — Dr. Eduard Krajník (v. r.). — Jaromír Král (v. r. z již. Čech). — Ing. Jaroslav Krušina (v. r.). — Rudolf Kryl (v. r., Kryl, Gril, Gryl, Grill, Struntz z okolí Postelberg v Sudeten-gau, Štrunc z Třeboně i z okolí Týna nad Vltavou, Jungwirt z jižních Čech, Jelínek z Hluboké, Chráštanský z Týna nad Vltavou, Polívka, Vo-

zábal a Šimáček z Netolicka, Holeček, Vlášek a Vokurka z okoli Týna nad Vltavou, Maxa z Budějovic, Bečvár z okoli Vodňan. Selské rody z okoli Kard. Rečice: Vondráček a Nedoma z Mnichu, Viturek z Pleše; z okoli Stráže nad Nežárkou: Janouch, Kubín, Roubal a Novotný z Mníšku, Lorenc z Plavská, Tuček z Vydrí). — Jaroslav Láska (v. r., Bek). — František Martinec (v. r., Kosinka, Němeček). — Marie Mayersbachová (v. r.). — MUDr. Vladimír F. Mikyska (v. r.). — Karel Mlynář (v. r.). — Anna Musilová (v. r., Vavroušek). — Dr. Jan Nechutný (v. r.). — Stella Neumannová (v. r.). — Vladimír Neumann (v. r. z Nového Města nad Met.). — Josef Novotný (r. Václava N. a Cecile roz. Procházkové i příbuzné). — Miroslav Novotnák (v. r.). — Karel Olišar (Houžvička, Černý a Tomáš z Brištan u Horic; selské zřízení). — RNDr. Viktor Palivec (Palivcové z Paliva). — Dr. Jan A. Pellat (v. r.). — Josef Antonín Petráček (Petráčkové, manové a svobodníci z Druhlík; P. z Wokounštějna). — Jaroslav Petříkla (v. r.). — Dr. Bohumír Peychl (v. r.). — Ladislav Pilát (v. r., Lacina, Vlček, Chmelenský, Havlasa a jiné na Vodňanskou). — Josef Pipek (v. r. a příbuzné). — Stanislav Plzák (v. r.). — Jaroslav Pšenšký (v. r. od r. 1680). — Jan Roháček (Zvěřina). — Jaroslav Salavec (v. r.). — Josef Seibt (v. r. a Semrád). — František Selix (v. r.). — MUDr. Ludvík Schmid (v. r.). — Dr. Ing. Karel Sichrovský (v. r. a Beneda). — Josef Sláma (v. r. z Dětkovic; dějiny statků Vsetín a Býchorý). — Rudolf Soukup (Hřeb v Plané na Plzeňsku, Soukup na Plasku). — Josef Srp (v. r. a Hynek). — Alois Stáň (v. r. a zpřízněné). — Olga Sterzingerová ze Streitfeldu (v. r.). — MUDr. Gustav Sticha (v. r.). — Václav Strach (v. r. z Vys. Újezda, Drda a Fousek ze Srbska, Červenka z Hředel). — Adolf A. ze Stránských (v. r.). — František Svítěk (v. r.). — Karel Šlaus (v. r.). — Josef Štěpnička (v. r., Huša, Münzberger, Havlík). — Josef Turyna (v. r., Turina, Turynský, Turinský; jméno Turyna znělo původně Turynský!). — Vojtěch Vodička (v. r.). — Jan Vorlický (v. r.). — Dr. Jindřich Zapský, rytíř ze Zap (v. r. do r. 1318). — Václav Zimmerman (správce musea; rody města Libochovic). — F. M. Žampach (v. r.; poddanské a svobodnické rody býv. panství rajhradského).

Václav Červenka (v. r.). — Jaroslav Doucha (v. r. z Herálce u Humpolce, Čapek z Německého Brodu a Okrouhlických i Pohledských Dvořáků). — Vladimír Gec (Götz z Olomoucka a Sternberska). — Jindřich Hatlák (v. r., Špirk). — Ing. Ladislav Heger (v. r., Heeger, Hoeger, Häger). — Čeněk Heisl (rodopis, kronikářství, heraldika). — Stanislav Hofmeister (v. r.). — Miroslav Jaroměřský (v. r.). — Prof. Dr. Jan Jelinek (v. r.). — Josef Kelbich (v. r.). — Jaromír Kratochvíl (v. r.). — Jiří Kratochvíl (v. pekařský r.). — JUC. Jan Kučera (v. svobodnický r. ze Salačovy Lhoty na Pacovsku a r. příbuzné). — Dr. Jindřich Lančík (v. r., Talla). — Jiří Leskovec (v. r.). — Jaromír Marek (v. r. v Ohařích u Kolina, Ládr, Vlastník). — Karel z Mornsteinu (v. r., Žerotinové, r. spřízněné). — Jan Pruner (v. r., Brunner). — Prof. Jiřina Rybová-Josifková (v. r., Bayer, Grund, Cizl, Mašanský). — Vladimír Schönauer (v. r.). — Dr. Rudolf Slaba (v. r.). — Vlastimil Štífeská (v. r.). — Dr. Alexandr Svět (v. r., Nový). — Jaroslav Šobišek (v. r., Páša, Dráb, Novák, Vaništa, rody v Peceradech na Benešovsku). — Ing. Rudolf Šolc (v. r.). — Ferdinand Šteffl (v. r.). — Jan Tvrznička (v. r. na Lounsku). — František Uvíra (v. r.). — Václav Vodochodský (v. r.). — Jaroslav Vohanka (v. r.). — Antonín Wellner (v. r.). — Dr. František Zibr (v. r. na Roudnicku a Mělnicku). — Rudolf Zitník (v. r.). — Dr. Karel Mejsnar (v. r. z Jilemnice, Horní Branné u Jilemnice a z Městce Králové, Paroubek z Kolina, ze Sadské a Poděbrad, Polák z Lažan na Turnovsku, Schöfer z Liebenau b. Reichenberg, Hrubý z Jilemnice, Těšetil z Městce Králové a Hofmann z Röchlitz b. Reichenberg).

Václav Sladký, učitel v Domažlicích, Hoř. předm. 2, jest ochoten podávat zprávy, příp. pořídit výpis z far. úřadů: Domažlice, Mrákov, Milavče, příp. též: Klentsch, Chodenschloss, Trebnitz, Kdyně, Loučim, Pocinovice, Stanětice a Staňkov.

Pracuje hlavně na rodopise těchto chodských rodů: Baar, Bor, Hána, Herlík, Hrubý, Jakubše, Kalenda, Konop, Kozina, Kuneš, Paidar, Podestát,

Přibek, Přibyl, Rojt, Řezáček, Selner, Sladký, Sokol, Vavruněk, Vondraš — dálé selských rodů: Konopík, Kralovec, Krines, Pavlík, Šleis, Váchal a rodů domažlických: Bauc, Bělohradský, Felix, Kaplánek, Koptík, Koránek, Prášil, Přihoda.

Mimo tyto má hojně rodop. materiálu o chodských rodech: Altman, Blacký, Cisler, Duchek pozd. Dufek, Etzl, Fajna, Forst, Hruška, Jirovec, Kapic, Kavka, Kazda, Krutina, Kustka, Kuželka, Ledvina, Maryt, Mleziva, Němec, Peč, Pelnař, Pivoňka, Planěk, Stodola, Střezek, Světlík, Svoboda, Sídlo, Vaněk, Vavřík, Vít, Vitek, Zdanovec a Žíka. Dále jeho listkový archiv obsahuje záznamy o selských rodech: Anderle, Benda, Bozděch, Buršík, Cenefels, Frei, Halada, Hartl, Hojda, Johánek, Kostlivý, Kovářík, Krčma, Kupilič, Kust, Mach, Randa, Růžek, Říha, Soukup, Tomayer, Weber, Vogetlanz, Votruba, Zelenka. Z domažlických měšť. rodů jsou zastoupeny: Adamovic, Beran, Faster, Florian, Halík, Holý, Jánský, Kratochvíle, Kristof, Lounský, Peklo, Prták a Rádl.

Dotazy a odpovědi.

Dotazy.

181. **Baar, Benda, Bor, Hána, Jírovec, Konopík, Kozina, Paidar** (Pejdár a pod.), **Podestát, Prášil, Přibek, Rojt, Selner, Sladký, Vondraš**. — Kde a kdy se vyskytuje tato příjmení mimo Chodsko?
182. **Birgel František**. — Měl s manželkou Aloisii ve Dvoře Králové nad Labem 6. III. 1760 syna Františka. Kdo byli jeho rodiče, který byl rod jeho manželky?
183. **Doucha**. — Odkud přišel Martin D. do Skorkova na panství Herálec-kém před rokem 1654? Kde a kdy se oženil s Katerinou před rokem 1658? Kde a kdy se narodil (jeho syn?) Jiří, jehož syn Václav se žení 23. V. 1674? Kde a kdy se oženil Václav D., syn Václava a Dorothy ze Skorkova, narozený 10. VI. 1687? Kde a kdy (asi 1708) se narodil jeho syn Václav a kde a kdy (1740—50) se oženil s Annou? Zprávy odměním, výlohy hradím.
184. **Exnar**. — Odkud přišel Jan Exner, jenž byl 1625—30 ve Smidarech purkmistrem?
185. **Fara**. — Kde a kdy (kolem roku 1662) se narodil Jan F., jenž zemřel v Malém Ježově 20. III. 1722? Kde a kdy (asi 1698) se oženil s Jhanou?
186. **Flanderka**. — Kde a jak dlouho se rod vyskytuje v Čechách a jak vzniklo příjmení? Jmenovcem dám svůj rodokmen.
187. **Gallas**. — Kde a kdy se narodil Antonín G., fojt na panství Mirošov, kde a kdy (před r. 1786) se oženil s Annou Glossovou z Mělníka?
188. **Grünseisen**. — Kde a kdy (6. IX. 1781?) se narodil Jan Antonín G., kancelista v Poličce, zemřelý 26. XI. 1851?
189. **Háček**. — Kde (na Rakovnicku?) a kdy (kolem r. 1733) se narodil Jan H., jenž r. 1766 přišel na mlýn Podežďár u Smederova (u Blovic na Plzeňsku) a tam 1798 zemřel?
190. **Hamry Bernatovy nebo Bernardovy**. — Kde (mezi Německým Brodem a Chrudimí, snad v okolí Hlinska?) ležela roku 1695 tato osada nebo samota?
191. **Hanuš**. — Kdo byli, kde a kdy se narodili rodiče 1. Adama H., který 13. V. 1683 koupil Turnajovský grunt ve Skalici u Smiřic? 2. Václava H., který sňatkem s Alžbětou, vdovou po Pavlovi Michálkovi, se přiženil 21. V. 1701 na Michálkovský grunt tamže?
192. **Horáček**. — Prosím o zprávy o rodu H. a Nejepinský z Nejepina.
193. **Chaloupka**. — Adolf Rotter von Ch. podepsán na rytířském diplomu J. E. Purkyně z 15. VII. 1869. Hledám bližší rodové data.
194. **Jihlavec**. — „Léta 1665 Jiřík J., jsouc z markrabství Moravského, avšak připověděvše věrnost a poddanost vrchnosti panství Zvířetického poslušně vykonávati, ... ujal grunt ... ve vsi Bradlici ...“ — Odkud pocházel jeho rod, příp. jak se dříve jmenoval?

195. **Kavkové ze Slavětina.** — Prosím o oznamení literatury a pramenů o rodu Kavků z Říčan a o rodech ze Slavětina. Kde pátrati po sel-ském rodu od r. 1314 do 1572? Pomoc honoruji.
196. **Komorous.** — Kde a kdy se oženil Matěj K., sedlák ze Štítova u Blovic, s Alžbětou Lyzlerovou z Bleswedel b. Auscha (b. Leitmeritz). Kde a kdy se narodila jeho manželka?
197. **Kormunda.** — Kde se vyskytuje toto příjmení před r. 1750?
198. **Koumar.** — Kde (v Arnolci u Jihlavy?) a kdy (1730?) se narodil Jiří Tadeáš K.? V matrikách Zhoře, Měřina, Bohdalova a Netina křestního zápisu není.
199. **Kratochvíl-e.** — Jak, kde a kdy vzniklo toto příjmení?
200. **Ksar.** — Kdy (1737?) nabyl Josef K. statku čp. 4 v Březí u Říčan a odkud sem přišel?
201. **Liebenauer.** — Prosím o zprávy o nositelích tohoto jména (případně s přídomek „z Herrmannsdorfu“). Přišli v XVI. století z Německa, sídlili u Böhmisch Leipa, pak na Mělnicku, Turnovsku, Mnichovo-hradištsku. Výlohy hradíme.
202. **Navrátil Florian.** — Kde (ve východních Čechách?) a kdy (1736?) se narodil, kde a kdy (1756—1771) se oženil s Katerinou, narozenou asi 1742? Roku 1771 se objevuje na půlláně čp. 56 ve Velkém Týnci u Olomouce.
203. **Nedvěd z Peclínova (z Peclínovce) a Nejepínský z Nejepína.** — Prosím o zprávy o těchto rodech.
204. **Nývít.** — Kde (na panství Náchod?) a kdy (asi 1778) se narodil Antonín N., učitel ve Velké Dřeviči u Hronova (u Police nad Metují), který se oženil ve Dvoře Králové nad Labem 1. VI. 1797 s Annou Puschovou? Kde a kdy se narodili jeho rodiče?
205. **Omes.** — Jak vzniklo toto příjmení, vyskytující se od r. 1740 v matrikách v Přibyslaví u Německého Brodu?
206. **Plappert.** — Kde a kdy se oženil Dominik Josef Ignác P., narozený 11. IX. 1730 v Praze, s Marií Annou Chaloupkovou? Kde a kdy (1691?) se narodil jeho otec, zemřelý 12. IV. 1757 v Praze? Kde a kdy se oženil s Marií Johanou?
207. **Radimský.** — Kde (v Praze?) a kdy se oženil Jan Nep. R., mlýnář v Čelakovicích, narozený 7. VIII. 1813 v Horkách n. Jizerou, s Annou Lebedovou, narozenou 24. VII. 1815 v Černošicích u Berouna?
208. **Rejmánek (Reymánek, Raimánek, Rajmánek a podobně).** — Kde (v Doubravici u Dvora Králové nad Labem?) a kdy (koncem XVIII. století) se narodil Václav Rejmánek a odkud pocházeli jeho předkové (z Nieder-Prausnitz u Bílé Třemešné?)?
209. **Růžička.** — Prosím o zprávy o výskytu tohoto jména vůbec, zvláště pak v XVII. a XVIII. století na Benešovsku, Jílovsku a Ríčansku.
210. **Strísskyn (Střížková? Stříšková?) Kateřina.** — Kde a kdy (1760—70) se narodila, kde a kdy se provdala za Josefa Machačku ze Sklenářic u Vysokého nad Jizerou, s nímž měla syna Ignáce, pozdějšího hostinského v Praze?
211. **Šlajš.** — Prosím o zprávy o příslušnících rodu, pocházejících z Blovice na Plzeňsku a zakládajících rodiny na nových místech. Rod je rozšířen zejména v západních Čechách (Blovicko, Plzeňsko, Klatovsko, Staňkovsko a Domažlicko).
212. **ze Švamberka.** — Kam se podél děti (3 synové a dcera) Anny Maximiliány, manželky Petry ze Š., rozené z Oprštorfu, žijící s matkou ve vyhnanství v Elblagu u Gdanska, a kdo byli jejich potomci?
213. **Turyna, Turina, Turin, Turyn, Turynský, Turinský.** — Kde a kdy se vyskytuje tato příjmení mimo Pardubicko?
214. **Urban.** — Kde a kdy zemřela Kateřina U., rozená Růžičková, nar. 25. VI. 1793 v Nebovidech u Kolína? Kde a kdy zemřel Václav U., rolník z Čečelic u Mělníka, narozený tamže 11. VI. 1747 a kde a kdy byl oddán s Dorotou? Hledám všechna matriční data Jana U., rolníka z Čečelic, poddaného Černínského panství mělnického, narozeného asi 1700—20, a jeho manželky Doroty.

215. Zibr (Zibr, Sibr, Siebr, Slebr, Siber, Sieber, Sibr a pod.). — Prosím o zprávy o této rodině, vyskytující se na Podřipsku a Mělnicku od roku 1600.

O d p o v ě d i .

- 8.** Řehák. — Rod sídlí v Třebechovicích p. O. od nepaměti. Roku 1651 tu byl soused Jakub Ř., 51letý, s manželkou Annou, 36letou, se syny Lukášem, 15letým, a Jakubem, 7letým. Současně žil Vít Ř., 26letý, s manželkou Káčou, 18letou. V letech 1685—1802 byly zde pokrtněny 93 Ř. děti a uzavřeno 16 sňatků. Dnes jsou tu 3 Ř. rodiny, navzájem cizí. Za naší paměti jedna rodina vymřela, jiná se vystíhovala.
V. Koleš, městský kronikář.
- 53.** Pauer. — Antonín P. z Turnova byl v letech 1786—9 kaplanem v Semilech.
R. Hlava.
- 53.** Paur. — V Hlinsku v Čechách žije lékárník Ph. Mr. Miloslav P.
L. Zvěřina.
- 54.** Čáp. — R. 1786 Václav Č. v Třebechovicích. 1786—99 se zde narodilo několik Č. Dnes sídlí v Bědovicích u T.
V. Koleš.
- 55.** Kočí. 1. Ve Veselí, okr. Lomnice n. Pop., 1683—1853. 2. V Tatobitech, okr. Lomnice n. P., čp. 18 od r. 1741, čp. 38 1774—1877, čp. 47 od 1768, čp. 48 1755—1871, čp. 50 1712—1825.
R. Hlava.
- 105.** Hruška. — V Třebechovicích byl 1621—5 Adam H. primátorem. 1651 soused Jan H. Za naší paměti se přistěhovala rodina H.
V. Koleš.
- 106.** Kavka. — Rod se vyskytoval v Kopidlne a v Dymokurách. Karel, narozený 18. II. 1842, byl učitelem v N. Bydžově, kde 31. XII. 1912 zemřel. Měl děti: Karla, pošt. úředníka v N. Bydžově, Olgu, učitelku tamtéž, Lidmilu, zemřelou v mládí, Josefa, inženýra u fy Knotek v Jičíně, Antonína, profesora v Kostelci n. Orl., Karlu, učitelku ve Skřivanech. Antoninem vymřela rodina před 2 roky.
J. Burian.
- 107.** Haněl. — MUDr. H. byl lékarem v N. Bydžově, jeho syn MUDr. v Praze.
J. Burian.
- 142.** Grill. — Na Vodňansku: Jakub, Hoříkovice 9; Josef, H. 7; J., Petrův Dvůr 15; Václav, P. D. 58; Matěj, Hor. Chrášťany 20; Jakub, Dol. Ch.; Karel, Netolice 7; Josef, Žitná 3. Na Slánsku: František, Mšec 71.
J. Růžička.
- 143.** Lev. — Na Rakovnicku: ve Skřívání: Ludvík, rolník, čp. 1; František, dělník, 14; Kristina, vdova, 19; Josef, provisionista, 24; J. dělník, 25; Antonín, horník, 35; Václav, dělník, 54; Josef, horník v. v. a malorolník, 61; Josef, tesař, 74. V Slabcích: Antonín, malorolník, 17. Na Kralupsku n. Vit.: ve Velké Bučině: Josef, malorolník, 51. Na Lounsku: v Peruci: František, 53; v Telcích: František, 50; Václav, 126. V Skálách: Václav, 50; Václav 71. Na Mělnicku: Karel, Lhotka, 38. Na Rokyckansku: Jan, Myt, 13; Václav, Příkosec; Rudolf, Veselá, 44. Na Roudnicku: Antonín, Předotín, 21.
J. Růžička.
- 143.** Löw. — Josef byl r. 1820 nadlesním panství Malá Skála.
R. Hlava.
- 159.** Holberg. — V Berlinu: Ernst, Buchdruckerei, Buckow. Glimmerweg, 68. — Georg, Dipl. Ing., Oberschöneweide, Zeppelinstr., 4. — Karl, Dreher, O 17, Fruchtstr., 68. — Rudolf, Korrespondent, Tempelhof, Manfred von Richthofen Str., 13.
T. Ženíšek.
- 163.** Holý. — Zprávy o výskytu příjmení, jež zaslali pp. R. Hlava, E. Rejmánek, J. Růžička, F. Vojtěchovský a T. Ženíšek, byly zaslány dozatazateli přímo.
Redakce.
- 166.** Šultys. — Adam Matras, majitel pravovárečného domu (čp. 9) v Kolíně, zemřel r. 1598 a zůstavil vdovu Dorotu a dcerku Salomenu. Vdova se pak provdala za Blažeje Soběslavského, císařského rychtáře v Čáslavi, a držela hojný statek Matrasovský do r. 1613, kdež provdala dcerku Salomenu za mladého Mikuláše Šultyse z Felsdorfu, syna šepmistra v Hoře Kutné. Tyž potom držel dům v Kolíně, dva dvory, 133 korce rolí, louky, les i halyr rybní do r. 1627, když prchl a statek jeho zůstavil ve správě krále fisku.
Prof. Jar. Schneider, archivář města Kolína.

170. Raab. — Za dob Heldovských býval v Třebechovicích p. O. Antonín R. purkmistrem a majitelem domu na náměstí. V letech 1785—1802 se narodily 4 děti. V. Koleš.
174. Berka. V Táboře: R. 1620 Fridrich B., řemesla ševcovského, koupil dům od poručníků Samuela Střelce (číslo nové 295, staré 270, josefinské 238) za 182 kopy. Zaplatil racionu 7 k. 17 gr. (místo 50 k.), byl tedy velmi chudý. R. 1680 se připomíná spáleniště Berkovské. Na Budějické třídě č. 1078 je Josef B., zasilatel, který má výpis o svém rodu z matrik v Chotovinách u Tábora od počátku XVIII. stol. V Táboře bydlí 16 mužů a 6 žen toho jména. Také v Hlinici u Tábora (fara Chotoviny) se tento rod vyskytuje. R. Hrdlička.
174. Berka. — Roku 1506 F VI post Michaelis Vávra Forma(n) prodal domek ve Vysokém Mýtě Jakubovi Berkovi za 30 k. (Archiv města V. M., II. kniha měst., 372 b.). F. Hyksa.
174. Berka. — MUDr. Alois B. žije v Domažlicích (Týnské předm.). Pochází asi z Plzně. Městské museum v Domažlicích.
174. Berka. — Čeněk B., narozený 1879, byl učitelem v Radovesnici, pš. Kolín. Karel B., narozený 1886, učiteloval tehdy ve Vacovicích na Strakonicku. R. Hlava.
176. Černý. — Oba hledaní Václavové Č. jsou asi narozeni v Železnici, fara Pchery u Slaného. Otec jest asi synem Martina Č., narozeného 1731, (syna Václava Č. z Olšan u Brandýska na Slánsku a Anny), z manželství, uzavřeného 1748 s Evou Durasovou. R. sv. p. z Procházků.
177. Holstein. — František H., mistr kamenický, a jiné rodiny téhož jména v Pasečnici, p. Domažlice.
179. Schmied. — Z Klenče pochází Alois S., podpluk. vlád. policie v Plzni. Městské museum v Domažlicích.
180. Peter till. — Ladislav P., říd. uč. v. v., Praha XIII, zemřelý člen „Krematoria“ č. 923 v říjnu 1942. B. Consolascio.

Z RODOPISENÉ SPOLEČNOSTI V PRAZE.

MÍSTNÍ ODBOČKA RS V HRADCI KRÁLOVÉ. Zemský úřad v Praze XVI, Tř. M. Brauna 11, oznánil nám výměrem z 18. května 1942 číslo 1163/2-1942, odd. I-2, že nezapovídá podle zákona o právu spolčovacím ze dne 15. listopadu 1867, č. 97/1939 Sb. utvoření pobočný spolek s názvem „Místní odbočka Rodopisné společnosti v Hradci Králové“ se sídlem v Hradci Králové podle obsahu stanov došlych dne 25. března 1942. Odbočka oznámita své ustavení policejnímu ředitelství v Hradci Králové a usídnila se v městském historickém museu, kde členové mohou používat studijní knihovny i archivu. Biskupská konsistoř v Hradci Králové (vys. důst. p. generální vikář P. Karel Kappl) dala členům výboru odbočky pp. F. Černému, J. Honcovi a O. Pražákovovi svolení, aby mohli pátrati v matrikách u všech farních úřadů v diecézi královéhradecké a shromážditi tak potřebný materiál pro chystanou encyklopédii starých českých rodů. P. F. Černý, spiritus rector odbočky, pořídil seznam městských knih a spisů, které jsou uloženy v tamním městském archivu a zpracoval „Liber emptionum“ z roku 1532. P. J. Honc probádal zatím královéhradecké matriky od roku jejich založení 1667 až do roku 1720 a vypracoval na 150 vývodů a rodokmenů předních starých hradeckých rodin. Časopis „Kraj Královéhradecký“ (redaktor p. Kocourek) vyhradil odbočce stálou rubriku. Kromě mnoha laických badatelů, pěstujících rodopis z lásky k rodu, soustředila odbočka k plodné spolupráci také pracovníky vědecké, profesory, duchovní, archiváře, kronikáře a jiné. V odbočce pěstuje se též paleografie, diplomatika, heraldika, sgrafistika a jiné obory vědní. Zvláštní pozornost jest věnována zejména historické topografii města, okresu, kraje a diecése.

ČESTNÝ PŘEDESDA RS EM. HRUBÝ, který po skonu své ušlechtilé choti, s níž žil 53 1/4 roku ve šťastném manželství, zotavuje se u vnuka v Nemošicích, zaslal nám dopis, v němž mimo jiné piše: „Slovutní pánové, sledují bedlivě Vaši horlivou činnost a raduji se, že naše Společnost, ktereou jsme za tak těžkých poměrů a za naprostého nepochopení širokých vrstev zakládali, přičiněním Vaším rozvíjí se utěšeně. Založení odbokožky v Hradci Králové jest dalším svěžím listem do vavřinového věnce neskonálných zásluh Vašich. Blahopřejí Vám, slovutní pánové, k tak skvělým úspěchům. S výrazem dokonalé úcty jsem Váš upřímný Em. Hrubý.“ Těšíce se z neutuchajícího zájmu svého 77letého čestného předsedy, jsme šťastni, že můžeme hlásiti, že jedině hojným přílivem vážného, zdatného a nadšeného členstva ze všech vrstev naší veřejnosti dorůstá RS met jejimi zakladateli ji vytčených a je s to, aby splnila své poslání i požadavky, od počátku na ní kladené.

PUBLIKACE HISTORICKÉHO ÚSTAVU V PRAZE. Podobně jako ministerstvo vnitra a zemský archiv v Brně (viz ČRSP XIV, 47—48, 68) věnoval nám také Historický ústav v Praze cenné publikace pramenné: „Archivum coronae regni Bohemiae“ (vyd. V. Hrubý, 2 sv. s látkou z let 1086—1305 a 1346—1355), „Desky zemské království Českého“ (kvatern z r. 1542—43, vyd. A. Vavroušková), „Desky dvorské království Českého VII“ (dokumenty z konce XIV. věku, vyd. G. Friedrich), „Dopisy Oldřicha z Rožmberka“ I., II., III. a „Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae“ VI., 1, 2 (prací Bedř. Mendla, 2 sv., 1355—1357).

VYDAVATELSKÝ ZÁKLAD. Na naší akci podniknutou mezi členstvem ve prospěch vydavatelského základu sešly se nám od 8. července do 30. září 1942 tyto příspěvky: 400 K Jiří hrabě Sternberg, 136 K PhMr. K. Voneš, po 100 K František Exnar, Vladimír Kabeš, Jan Malypetr, 60 K Dr. Jiří Vlk, 50 K kníže Alf. Paar, 40 K Ing. Josef Kavka, 36 K kom. r. Ludvík Dohnal, po 30 K Bernard Consolascio, L. Hanuš, Miroslav Koc, Ing. Josef Novotný, 25 K Václav Sládký, 24 K František Klein, po 20 K Josef Funda, Ing. V. Kianek, V. Klíma, Jarosl. Láska, Ing. V. Oliverius, Zd. Sekyrka, Dr. Ing. K. Sichrovský, po 15 K Boh. Altera, Dr. Rudolf Slaba, Josef Turyna, Ludvík Zvěřina, po 10 K Ing. V. Bohuslav, Anna Hegnerová, Antonín Jelínek, N. N., Dr. R. Ponert, 5 K G. Křivánek. Všem těmto šlechetným dárcům vzdáváme uctivý dík.

ZÍSKÁVÁNÍ NOVÝCH ČLENŮ. Výbor RSP prosí pp. členy, aby upozornovali své příbuzné, přátele i známé na hojně výhody, pramenící z členství v RSP, a šířením poznání o pravé podstatě rodopisu i o jeho důležitosti pro každého jednotlivce umožňovali mu rozvinouti činnost co nejvíce, abychom i na tomto poli se mohli v brzku postavit po bok svým krajanům německého jazyka. Připojených přihlášek rače laskavě použít k co nejúčinnějšímu získání dalších členů a připojených složenek k zapravení členských příspěvků.

Vydává svým nákladem Rodopisná společnost v Praze II, Těšnov 65. — Odpovědný redaktor Jan Petr. — Vytiskly Grafické závody Pour a spol. v Praze I, Waldhauseova 17. — Užívání novinových známkov povoleno řed. pošt v Praze, čj. 77037/IIIa 1940. Dohlédací poštovní úřad Praha 6. — Vyšlo 15. prosince 1942.